

În politica din afară, colo în Balcani miroasă tare a praf de pușcă. D-l Aerenthal, ministrul de externe al monarhiei noastre și-a greșit socoteala cu totul și a băgat monarhia într-o încurcătură din care cu greu o să iasă fără pagube mari. Încă de pe acuma Austro-Ungaria suferă foarte însemnate pagube cari se urcă la sute de milioane în urma boicotului mărfurilor monarhiei noastre în Turcia și a boicotului ce se pregătește și în Serbia și Muntenegru. Br. Aerenthal a trebuit să înghită amarul acestui boicot și să reîncapea negocierile cu Turcia cu toate că boicotul crește, sperând că astfel va putea ajunge cumva la o înțelegere cu Turcia și a o îndemna să se lase de boicot.

Astăzi se deschide în Turcia parlamentul în care cum știm va șede și un Aromân din Macedonia, medicul Mișea. Sultanul va fi de față la deschidere. Se vor trimite telegrame de felicitare din partea parlamentelor dela București, Sofia etc. Se pregătește și președintele camerei ungare, curutul Justh să felicite pe Turci pentru dieta lor, numai cât pretinca de odinioară cu nația înrudită s'a răcit tare și nu se va încălzi cu această telegramă.

Duminea trecută a fost iarăși un mare meeting la »Dacia« în București, care a cerut dela guvern să denunțe (abzică) convențiunea comercială cu Austro-Ungaria și în care s'a vorbit și despre boicotul produselor austro-ungare drept armă de apărare contra politicii »dușmănoase Românilor.

Corpurile legiuitoare române au început discuțiunea răspunsului la discursul tronului. Reproducem în alt loc o parte din discursul d-lui Maiorescu în Senat prin care cere în numele opoziției ca guvernul să denunțe imediat convențiunea comercială a României cu Austro-Ungaria după ce s'au intrerupt negocierile pentru reînnoirea ei.

Proiectul privitor la congrua.

Ministrul Apponyi a prezentat camerei ungare proiectul de lege asupra modificării art. XIV de lege din 1898, care se referă la întregirea venitelor preoțești.

Conform §-ului prim din proiect venitele împreunate cu posturile preoțești, aparținătoare confesiunilor recunoscute prin lege, și anume și cu posturile de capelan precum și cu posturile sistemizate a preoților misionari se vor întregi, pe lângă condițiunile cuprinse în lege, la un salariu de 1000, respective de 800 coroane la an în așa mod, că prevederea totală a preoților ajutători se va computa în 500 de coroane valoare în bani și așa i se va constata venitul întreg.

Textul proiectului este următorul:

§. 1. Paragraful prim și ceilalți din art. XIV. de lege ex. 1898 se modifică în modul următor:

Venitul posturilor preoțești aparținătoare confesiunilor recunoscute prin lege (posturile preoților capelani locali, posturile sistemizate a preoților misionari) se va întregi din visteria statului, pe lângă condițiunile cuprinse în lege, la 1600 respective la 800 coroane în așa mod, că în venitul acestora se compută 500 coroane în bani pentru prevederea totală ce o au.

Posturile preoților și a capelanilor bisericeii romano-catolice de ritul latin,

grecesc și armenesc vor fi împărțite de întregirea salariului numai sub condițiunea, dacă pentru scopul designat în legea prezentă venitele (beneficiile) mai mari ale bisericeii catolice vor participa anuial cel puțin cu o rentă de 700,000 coroane, iar fondul religios maghiar cu cel puțin 1,200,000 coroane la an, în care sumă din urmă se cuprinde și suma efectivă, ce s'a folosit și până acuma distribuindu-se unor preoți sub titlul de întregire congruală permanentă, sau sub titlul de relut pentru ținerea cailor sau ca recompensă pentru darea de pământ.

Toate dispozițiunile art. XIV—1908 cari prin legea prezentă nu ies din vigoare, în privința întregirii venitelor din partea statului se estind și asupra preoților romano-catolici de ritul latin, grecesc și armenesc (și asupra capelanilor locali) precum și asupra capelanilor aparținători, ori cărei confesiuni recunoscute prin lege.

§. 2. La întregirea venitelor numai acelea posturi preoțești (de capelan local și de preot misionar) și de preoți coadjutori pot conta, cari au fost sistemizate și provăzute până la 1 Ianuar din 1908.

Nu se poate considera de post organizat acel post, care înainte cu 3 ani de termenul designat mai sus nu a fost provăzut, excepțiune e cazul, când respectiva parohie și-a câștigat deja dreptul la întregirea venitelor pe baza art. XIV—1908.

Venitul posturilor noi preoțești (de capelan local, de preot misionar, ca post sistemizat) numai atunci se întregesc la 1000 coroane, respective la 800 coroane, iar venitele posturilor noi de preoți coadjutori la 1000, respective la 800 coroane, dacă ministrul cultelor pe baza susținerii făcute din partea respectivei confesiuni va afla motivată organizarea acelor posturi noi.

Paragraful al 3-lea din art. XIV—1898 referitor la posturile catolice de preoți (de capelan local) precum și la toate posturile de preoți coadjutori este a se aplica astfel, că acele posturi, cari până la 1 Ian. 1908 sunt organizate și provăzute, dacă dela punerea în vigoare a acestei legi în decurs de un an nu se vor insinua, nu vor fi participante în favorul întregirii de venit din partea statului; excepțiune formează cazul designat în alineatul al doilea din §-ul 3 al art. XIV—1898.

§. 3. Paragrafi 4, 5 și 6 din art. XIV 1898 de lege se întregesc cu următoarele dispozițiuni:

Preotul (capelan local, preot misionar) respective preot coadjutor, dacă până la punerea în vigoare a legii prezente nu participă de o întregire a venitelor mai mare, decât 1600, respective 1000 coroane pentru ca să i-se poată acorda această întregire, trebuie să justifice afară de calificarea pretinsă în §-ul 4 al art. XIV—1898 de lege și aceea, că este apt de a corăspunde pretensiunilor referitoare la limba maghiară, cari se cuprind în §-ul 8 din art. IV—1840 de lege.

Venitul acelor preoți (capelani locali, preoți misionari în posturi sistemizate) respective preoți adjutori, cari nu vor putea justifica aceasta, nu va fi întregit de cât numai până la 800 cor.

În cazuri, când obvin împrejurări vrednice de o apreciere deosebită, ministrul de culte va putea acorda favorul proporțional al întregirii venitelor competente

preoților de calificare superioară și acelor preoți, cari nu pot chiar corăspunde pretenziunilor cuprinse în §-ul 4 din art. VI—1840 de lege, dar se observă, că desvoaltă o nizuință de a putea corăspunde.

Acel post de preot (capelan local, preot misionar în post deosebit sistemizat) care până la 1 Ian. 1908 a fost provăzut cu un preot de o calificare mai inferioară, numai în acel caz poate ținea cont la o întregire mai mare a venitelor, dacă numărul credincioșilor e cel puțin de 800 suflete și dacă supraspesele recerute pentru întregire, adevă 800 coroane în jumătate le asigură pentru totdeauna respectiva confesiune. În cazuri cari merită o atențiune deosebită, cu considerare la principiul de tratare egală față de confesiuni, ministrul de culte poate face excepție dela condițiunile citate.

§. 4. Dispozițiunile din §-ul 9 al art. XIV—1898 de lege sunt a se aplica și atunci, dacă preotul participând în favorul întregirii de venit (§§-ii 1 și 2) nu-și îndeplinește datorințele impuse prin legile statului, ori din partea ordinațiunilor legale ale guvernului. Dacă în decursul cercetării se dovedește, că respectivul preot a comis neglijența pe baza ordinațiunilor primite din partea autorităților sale bisericești, astfel ministrul cultelor provoacă auctoritatea bisericească ca să modifice acea ordinațiune și dacă acestei provocări nu se face destul în decurs de 3 luni, dă ordinațiune, ca întregirile venitelor să se distribue direct preoților.

§. 5. Dispozițiunea cuprinsă în §-ul 10 din art. XIV—1898 de lege, fiind deja executată, iese din vigoare.

Posturile preoților catolici (capelanilor locali) precum și posturile de preoți adjutori catolici și a altor confesiuni recunoscute prin lege vor începe a primi întregirea legală a venitelor din 1 Ianuarie 1908.

§. 6. Legislațiunea ia la cunoștință, că conscrierea venitelor, făcută din scopul distribuirii întregirilor de venit pentru posturile de preoți catolici (capelani locali) și care s'a făcut pe baza principiilor cuprinse în §§-ii 11—13 din art. XIV—1898 de lege, sunt lucruri rezolvite după forma legală și satorite din partea comisiei congruale organizată de Maiestatea Sa.

Conscrierea acestor venit pe viitor sau corectarea acestora pe baza §§-ilor 14 și 15 din art. XIV—1898 de lege precum și satorirea din nou a competenței la întregirea venitelor, apoi conscrierea venitelor pentru posturi noi se vor face toate ținându-se în vigoare statutele aprobate de Patronul suprem al bisericeii și se va face numai modificarea, că pentru satorirea venitelor din scopul competenței la întregirea venitelor se va exmite cu consimțământul ministrului de culte o comisiune, în care să fie reprezentați cei trei factori, cari cooperează la întregirea venitelor.

§. 7. Paragrafi 19 și 20 din art. XIV ex 1898 ies din vigoare prin legea prezentă; declararea și dispozițiunea cuprinsă în §-ul 21 însă rămân în vigoare și mai departe.

§. 8. Valoarea legii prezente se extinde asupra întreg teritoriului statului ungar cu excepțiunea țărilor, Croația, Slavonia și Dalmația.

Din senatul român.

În ședința dela 1/14 Decemvrie a. c. s'a început în senatul României discuțiunea asupra răspunsului la mesagiul tronului. Cel dintâiu vorbitor din partea opoziției conservatoare a fost d. Titu Maiorescu. Eată pe scurt partea primă a vorbirii sale:

D. Titu Maiorescu zice că e o mulțumire pentru un opozant de câte ori se poate uni cu majoritatea. Ne unim, zice d-sa, cu aliniatul din proiectul de răspuns în care zice că vedem cu bucurie pe M. S. Regele în mijlocul nostru, ne unim cu alineatul relativ la întinderea regimului constituțional asupra Dobrogei.

Oratorul arată că ideea aceasta de acordarea drepturilor politice era a ambelor partide, era în mintea tuturor, cu toate că acum 5 ani când un Dobrogean a cerut acest lucru la un banchet, d. președinte al consiliului d. Sturdza l'a dojenit aspru. Continuând, oratorul zice că noul minister al industriei s'a înființat cu ocazia jubileului de 25 de ani dela înființarea ministerului agriculturii și domeniilor.

Oratorul zice, că de oare ce opoziția nu a putut întreba în sânul comisiei de răspuns la mesagiul întreabă în ședința publică pe d. ministrul al comerțului asupra convenției comerciale cu Austro-Ungaria, și asupra intreruperii tratatelor pentru această convenție. E o stare precară, zice oratorul, din cauza nehotărârilor în care se află guvernul nostru. Și dacă convenția nu se denunță în cele 17 zile care au mai rămas, atunci starea aceasta va mai dura încă doi ani.

În privința chestiunilor externe, în 1881, la deschiderea parlamentului, fiind președinte de consiliu l. Brătianu și ministrul de interne C. A. Rosetti, în proiectul de răspuns la Mesagiul se zicea că e îngrijire în privința cestiunii Dunărei; în Mesagiul acesta de acum, se zice că relațiunile noastre sunt: normale. Acesta e un cuvânt nou, altădată se zicea: amicale.

Oratorul zice că proiectul d-lui raportor dela Senat e stins, e mai viu proiectul dela cameră. Noi suntem reprezentanții țării și în răspunsul la mesagiul nu se menționează nimic despre împrejurările grele din afară. Dacă e așa, și așa e, s'a făcut ceva care să impedeze atingerea suveranității naționale?

Am cetit în gazete că se cer unele compenzații la nu știu ce, nu știu cui. Nu vă veți aștepta, d-lor senatori să se auză aici cuvinte imprudente relativ la alte țări. Dar rămân ipoteze și le vom discuta ipotetic. Noi nu putem admite nici o atingere a suveranității noastre naționale. Nu cred că se poate admite de orice guvern, ca acolo unde Dunărea e în ambele țărmuri ale noastre, să se poată amesteca cineva (Aplauze.)

STIRILE ZILEI.

— 4 Decemvrie v.

Societatea culturală »Școala română« în Suceava ne invită la festivitățile jubileare de 25 de ani de viață rodnică și activitate binecuvântată pe terenul culturii naționale a poporului român din Bucovina care le aranjază în zilele de 19—21 Dec. st. n. 1908. — Sâmbătă în 19 Dec. la 8

Prin unire ne vom putea înfrumuseța țara, apăra drepturile și a răpune pe dușmanul care ar cuteza să ne atace religia, limba și neamul strămoșesc că:

Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere;
Unde-s doi puterea crește
Și dușmanul nu sporește!
Așa a zis V. Alexandri.

Banca tutoră. 1908 Noemvrie 4.

Cel mai mare între cei mari.

(Povestire).

În vremea pe când țara noastră era sub stăpânirea Turcilor, un siujitor de ai lor — un Aga — ce strângea birurile dela locuitori pentru Sultanul din Târggrad, înnoptază într'un sat. Trebuind să măie în sat pe noapte, el spuse vornicului satului să-i găsească o gazdă, unde să nu fie nimeni mai mare decât dânsul.

Vornicul se gândi el fel și chip, că unde să-l dea la gazdă pe Turc ca să nu fie nimenea mai mare decât dânsul.

Își aduse el aminte, că la marginea satului era o vădană, care nu mai avea pe nimenea pe lângă dânsa, decât un copilăș de țată.

Merseră ei împreună la casa văduvei se culcă Aga într'o odaie ce era părete în părete cu ceea unde trebuia să se culce gazda, iar vornicul se întoarse acasă mulțumit, că a găsit o gazdă după placul Turcului.

Dar copilul femeii celeia era o prubă de copil rău și nășălnic, nevoie mare! Așa pe când Turcul de abea ațipise unde nu se puse copilul pe orăcăit... și orac! orac! până în zorii zilei, de n'a mai putut bietul Turc să închidă ochii.

A doua zi când a venit gornicul să-l ia pe Agă, îl găsi cu ochii roșii de neodihna.

Cum dădu cu ochii de vornic, Turcul și începu cu gura:

— Ama! bine bre eu spus la tine să dai la un casa unde să nu fie altu mai mare decât mine.

— Bine, Măria ta, eu te-am dus la casa unde toți sunt mai mici.

— Mai mici, pe dracu'!

Tot noaptea n'am hodinit din pricina lui ala mititel.

Nu ști tu că ala mititel îi mai mare decât mine, decât toți, decât toată lumea și decât Domnul și chiar Sultanul?

Că el nu știe de frică, ori de rușine că mai este om străin în casă — zise Turcul arătând la copilul ce, culcat într'o

covată lângă sobă, dormea liniștit acum în ciuda lui.

(Auzită dela maică-mea).

T. Popovici.

Femeile.*)

De Cehov.

Feodor Petrovici, inspector școlar în gubernia N., trecea drept un om foarte cinstit și bun la suflet. Într'una din zile primi în cancelaria lui pe institutorul Vremelski.

— Trebuie să demisionezi, negresit, domnule Vremelski, vorbi inspectorul. Din cauza vocii e peste putință să mai poți ocupa slujba de profesor... Ei, dar cum ai pierdut vocea?

— Eram asudat și-am băut niște bere rece, sisii institutorul.

— Ce nenorocire! Să slujești 14 ani și dintr'odată așa năpastă pe cap, dintr'un lucru de nimic... să-ți pierzi cariera... Și acuma ce aveți de gând să faceți?

Institutorul nu răspunde.

— Sunteți familist?, întrebă inspectorul.

* Nuvele alese, din Bibl. românească Encicl. Socec, fasc. 30 bani.

— Femeie și șase copii, înălțimea voastră, sisii din nou institutorul.

Se făcu tăcere.

Inspectorul se sculă de la birou și începu să se plimbe foarte tulburat, dintr'un colț într'altul...

— Nu mă duc capul ce să fac cu d-voastră, vorbi el. Institutor nu mai puteți fi. Până la penzie vă mai trebuie un an. Să vă las în voia soartei nu mă lasă inima... sunteți omul nostru care ne-ați servit 14 ani; datoria, deci, ne face ca să v'ajutăm... Dar cum să v'ajut? Ce pot eu face pentru d-voastră? Puneți-vă singur în situația mea.

Se făcu iarăși tăcere. Inspectorul se nvrârta mereu, gândindu-se, iar Vremelski, lovit de nenorocire, sta pierdut într'un colț pe scaun. De-odată inspectorul intrucni într'un sgomot de veselie, plesnind din degete... »Cum dracu nu mi-a venit în cap așa ceva mai înainte!« începu să vorbească el repede... »Ascultați ce vă pot da. Săptămâna viitoare iese la penzie secretarul dela Azil; dacă doriți, puteți intra în locul lui.«

Vremelski, care nu se aștepta la așa bunăvoință, se lumină la față.

— Și-i foarte bine, zise din nou inspectorul; chiar astăzi îmi puteți da petiția. După ce plecase Vremelski, lui Feodor Petrovici parcă i s'a ridicat o greu-

oare seara se vor inaugura festivitățile în localitățile »Clubul român« cu o seară de cunoștință la care se vor rosti discursuri festive. *Duminică în 20 Decembrie* va avea loc la oarele 9 dimineața sf. liturgie în sobor în vechea biserică a Mirăuților; la 3 oare după amiază șezătoare literară cu concursul mai multor bărbați iluștrii ai neamului; la 8 oare seara concert vocal, eventual reprezentare teatrală și tablouri vivante. *Luni în 21 Decembrie*, în cas de participare număroasă, vizitarea monumentelor istorice din Suceava și excursie la mănăstirea Dragomirnei. — Semnați în numele comitetului: *Președintele Iorgu G. Toma și secretarul Arcadie Dugan.*

Hramul bisericii »Sf. Nicolae«. Duminică în 7/20 l. c. se va serba hramul bisericii »Sf. Nicolae« din loc. Comitetul parohial invită cu această ocaziune pe toți binevoitorii bisericii să ia parte la această serbare, la care e invitat și comitetul parohial al bisericii »Steii Adormiri« din Brașov-Cetate. În decursul liturghiei va cânta corul bisericesc sub conducerea d-lui profesor G. Dima.

Prelegeri populare economice în țara Oltului. În săptămâna viitoare va ține preotul *Aurel Nistor* din Arpădac prelegeri populare economice în următoarele comune din comitatul Făgărașului: *Marti în 9/22 Decembrie în Vad, Mercuri în 10/23 Dec. Șercaia, Joi în 11/24 Dec.* înainte de amiază în *Dridif*, după amiază în *Beclean*, *Vineri în 12/25 Dec.* în *Cincul mare*. Prelegerile se țin în numele Asociației și vor tracta despre: 1) Cultura sfeclelor de zahăr și rentabilitatea lor; 2) Uneltele indispensabile în economia rațională și 3) Nutrirea vitelor!

Un exemplu bun contra luxului portului femeiesc. Cetim în »Drapelul«: De nenumărate ori s'a spus ce pacoste e pe poporul nostru, mai ales cel din Bănat, luxul portului femeiesc. Țărancelș noastre, schilodind portul străbun cu mătăsuri scumpe — dar proaste — poartă pe sine averi întregi. Salbe de aur, pe chica fetelor și conciiu femeilor, cari costă multe sute de coroane. Capitale moarte. Ghete pestrițe, scumpe și... proaste. Apoi sulimanele și albelele. Și las' pe cei mai bogățani, puțin câți sunt, cari cumpără din prisosul lor toate aceste. Dar unde punem că și sărăcimea umblă după asemenea deșertăciuni. Sărăcimea care de multe ori n'are ce băga în gură, face datorii, ca să cumpere salbele scumpe (galbeni la grumaz și pe concii) pe cari apoi le pun în zălog (amanet) și iau apoi iarăși bani împrumut cu camătă grea, ca pe sărbători să scoată din zălog podoabele. O pacoste aceasta pe capul bietului popor. Suntem uândri că în frumoasa comuna Coșteiulmare de lângă Lugoj la sfatul și îndemnul înțeleptului lor preot *Adam Groza* s'au legătuit zece părechi fruntașe de tineri însurăței, precum și mai mulți părinți fruntași cu fete de măritat, că de aci încolo nu vor mai face lux. Femeile vor purta iarăși portul lor străbun, lucrat acasă fără sdrențele cumpărate dela străini pe bani grei. Nu vor mai purta galbeni pe concii și în salbe. Nu vor mai umbla în ghete scumpe și pestrițe, cari nici nu se potrivesc portului țărănesc. În fruntea acestei mișcări stau harnicii tineri însurăței *Atanasie Stoicănescu, Cornel Târziu* și

Atanasie Târziu, precum și alți economi de frunte. Laudă lor! și să le urmeze pilda frumoasă cât mai mulți.

Aradul și locul de execuțiune al celor 13 generali. Comitetul executiv al comisiei naționale de 13 pentru răscumpărarea locului de execuțiune al celor 13 generali, după pertractări îndelungate cu proprietara acelu loc a ajuns la rezultat. *Văduva Pokorny*, proprietara, a fixat prețul de cumpărare în 207.000 coroane. Comitetul e vorba acum să se adreseze la orașe și sate pentru de a contribui la suma aceasta.

Moartea misterioasă a unui senator român În Ploiești a murit între împrejurări bănuitoare senatorul român *Gr. Cantili* milionar. Ivindu-se bănuțelii că a fost omorât cu otrăvă, de oare ce la inventarea averii s'a constatat o lipsă de 900.000 franci. Se vor iniția cercetări. Se bănuiește o prietină a lui și doi indivizi necunoscuți cari au fost văzuți în zilele dinaintea morții lui *Cantili* prin Ploiești.

Necrolog. *Wilhelm Krafft*, tata actualului proprietar al librăriei și tipografiei *W. Krafft* a răposat la 10 l. c., după o boală scurtă. Răposatul a primit, în anul 1868, tipografia înființată la 1826, de tatăl său *S. Filtsch*, iar în anul 1904 a încredințat-o fiului său *C. W. Krafft* după ce o îmbogățise și cu o librărie. Și de atunci încoace, însă, a muncit cu stăruință pentru prosperarea acestei case.

Cum își petrec copiii în America. — Se știe că nișări în lume nu sunt copii atât de răi și destrăbălați ca în America. Aici lor toate li-se iartă și nu arareori vedem cum bat cu pietri pe oameni, fără să ai dreptul să dai fi ei. — Din *Stebenville O.* i-se scrie »Rom.« din *Cleveland*, că trecând un car cu fân pe stradă, niște copii l'au aprins și își petreceau de minune de spaima omului, care abia a putut să sară din carul cu fânul. S'au speriat și caii încât au rupt hamurile și în fugă au călcat pe o femeie bătrână, care a murit la moment. Numai cu greu au oprit să nu se aprindă și casele. Iar »boys«-ii rădeau de se prăpădeau.

Hore ce se cântă în România. *N. I. Dumitrașcu-Reny* publică în revista »*Ion Creangă*« o parte din horele ce se cântă și se joacă în comuna *Boureni-Dolj*, România. Bată-le: *Alunelul, Alunelul unghuresc, Bobocica, Costororeasa, Calul, Ceardașul, Ca la baltă, Ca la ușa cortului, Ciocărlia, De horă, Doda, Galaonul, Hora moșnenilor, Hora miresei, Hora națională(!) Joiana, Leana, Măturelele, Măndrele, Polasia, Restemul, Rața, Racul, Romanul, Rogoianca, Simianca, Sârba, Sârba popilor, Sârba lui Moș-Teacă(!) Sârba moșilor, Sârba pompierilor(!) Sălciara, Samadia, Siminocol, Sârba Tudoritei, Tocul, Țărele Trei păzești, Troaca, Țăpușul, Țigăneasca, Ungureasca.*

Straic și bătăle. — Sub acest titlu scrie »Rom.« din *Cleveland*: În *Keasbey, N. Y.* la fabrica *National fire profing*. Co — s'au pus muncitorii în grevă în număr de șapte sute, dintre cari cei mai mulți sunt *Maghiari*. Ei au atacat fabrica și au început să sfarme tot când a sosit poliția. Ei au dat cu pietri și în poliști. Atunci poliștii au tras salve, în urma cărora 6 muncitori au căzut, dintre cari trei au murit.

tate de pe suflet... Nu mai avea acum în față pe pedagogul acela gheboș și sisit... Se simțea fericit că a putut să-i găsească ceva... Dar buna lui dispoziție nu ținu mult... Cum s'a întors acasă și s'a așezat la masă, nevastă-sa, *Nastasia*, de-odată își aduse aminte...

— A! eram să uit! Ascultă! Ieri a fost la mine *Nina Serghievna* și m'a rugat din tot sufletul ca să faci loc unui tînăr, la vacanța care se deschide la *Azil*.

— Da, dar locul acela l'am promis alt-cuiva, răspunse inspectorul, încruntând spîncenele... Și afară de asta, tu știi obiceiul meu, că nu pun în slujbă oameni după protecție...

— Știu, dar pentru *Nina Serghievna* s'ar putea face o excepție... Știi cât ne iubeste ființa asta! Parcă i-am fi niște rude; și noi n'am făcut nimic pentru dânsa... Nici să te gândești, *Fedea*, să faci altfel...

— Și cine e acela pe care-l recomandă dânsa?

— *Polzuhin*...

— Care *Polzuhin*? Nu care cumva ăla, care anul trecut a jucat în societate pe *Tațki*? *Filizonul* ăla?... Pentru nimic în lume, nu!

Inspectorul se sculă dela masă...

»Nici odată... Să mă ferească *Dumnezeu*!«

— Dar pentru ce?

— Înțelegi, dragă, că dacă un om tînăr aleargă să capete o slujbă prin pro-

tecție, atunci cu siguranță că-i un fleac... De ce n'a venit el singur la mine?...

După masă, inspectorul se culcă în cabinetul lui, pe divan, și începu să citească gazetele și scrisorile primite.

»Bunule *Feodor Petrovici*... îi scria femeia primarului... D-voastră mi-ați spus odată că-s o bună cunoșcătoare de suflete. A venit vremea să vă dovedesc aceasta prin fapte. Zilele acestea are să vină la d-voastră ca să vă ceară postul de secretar la *Azil*, un domn *K. N. Polzuhin*... E un băiat foarte cum se cade și simpatic... Cum o să-l vedeți aveți să vă convingeți... ș. a. m. d...

— Nici-odată, rosti inspectorul! Să mă ferească *Dumnezeu*!...

Iar după asta, nu trecea o zi fără ca inspectorul să nu primească bilețele de recomandție pentru *Polzuhin*... Intr'o bună dimineață, iată că vine singur *Polzuhin*. Un băiat tînăr, plin la față și ras ca un jocheu... Imbrăcat într'un costum negru și nou...

— Pentru afaceri de serviciu, nu primesc acasă, ci la cancelarie, zise rece inspectorul, după ce i-a ascultat cererea.

— Scuzăți-mă, înălțimea voastră, dar toți prietini m'au sfătuit să vin acasă.

— *Hm*, a murmurat inspectorul, uitându-se cu ură la ghețele lui ascuțite... După cât știu, d-voastră sunteți un om cu avere... și n'aveți nici o nevoie să umblați după slujbă; mai ales că leafa e foarte mică...

Guvernatorul a trimis trei companii de soldați pentru a susține ordinea.

Unul care ține cu Țarul. — Doi Ruși din *Butler, Pa* (*America de Nord*) s'au luat la ceartă, pentru Țarul lor. Unul spune, că Țarul lor e un tiran și nu va fi fericită Rusia, până ce nu va fi ucis Țarul, care ține Rusia în sclăvie. Celălalt spunea chiar dimpotrivă și lăuda pe »tata Țarul«. Din vorbe ceartă și din ceartă — bătăie. Cel dintâi a scos apoi cuțitul și peste câte-va clipe Țarul Rusiei avea cu un apărător mai mult pe altă lume și cu un dușman mai mult — în pușcărie. »Rom.«

Incendiu. Marti noaptea pe la 12 oare din cauze până acum necunoscute s'a iscat foc în fabrica de mobile de fier *Bernhard* din *Strada neagră Nr. 33*, arzând și coperișul grajdului lui *Iosif Sziget* din *Strada spitalului*. Incendiu a fost localizat abia după 2 oare.

Banchetul »Asociației Vegetarianilor« din România. Duminică seara la oarele 8 a avut loc în București un banchet pentru inaugurarea primului restaurant vegetarian în str. *Al. Lahovary 4*, înființat prin stăruințele »Asociației vegetarianilor«. A asistat un număr de 30—40 invitați printre cari d-nii *d. r. I. Cantacuzino*, directorul general al serviciului sanitar, *Leonte Irimescu, C. Parhon Rainer* și *Bușilă*, alte persoane membre ale »Asociației« și reprezentanții presei. S'a servit o bogată masă invitaților. Ca curiozitate dăm lista mâncărilor: Supă de zarzavat, unt, ridichi de lună, măsline, salsifz à la Polonaise, mazăre cu pateuri, friptură de *Conopidă*, saladă amestecată, meu cu lapte, compot de diferite fructe, cremă de vanilie, plăcintă cu mere, brânzeturi diferite, *Struguri*, mere, pere, migdale, alune, nuci, mandarine, cafea »*Naturax*«, must de *Drăgășani*, pâine integrală.

Dr. C. Parchon, președintele asociației, a ținut o cuvântare arătând pe scurt superioritatea regimului alimentar vegetarian asupra celui animal și avântul pe care mișcarea aceasta l'a luat în alte țări. A terminat spunând că restaurantul se inaugurează pentru a ușura alimentația celor cari sunt siliți să mănânce în biruri și a contribui la răspândirea vegetarianismului prin posibilitatea ce li-se dă celor nelăzătorii de a se convinge de superioritatea ace-tui regim. În urmă s'au împărțit exemplare din revista »*Reforma alimentară*« din cari au apărut până acum 4 numere.

Din dieta ungară.

Din discursurile deputaților naționaliști.

După-ce în numerii premergători de *Duminică* am dat părțile mai însemnate din discursul dep. *Dr. V. Lucaci* rostit la desbaterea bugetului statului, începem în numărul de astăzi cu reproducerea, după protocolul stenografic dietal, a părților mai însemnate a energicului și documentatului discurs rostit de deputatul *Dr. I. Maniu* în ședința din 28 Nov. a. c. cu ocaziunea desbaterii bugetului ministerului de interne.

Dep. *Maniu* declară dela început că n'are încredere în politica ministrului de interne mai întâiu de toate fiind că ministrul, în loc să aducă în înțelesul pactu ui

— Nu pentru leafă, ci numai așa... ca să fiu în serviciul Statului...

— Așa-i, dar sunt sigur că dumneata peste o lună ai să te plictisești de slujba asta și o s'o părăsești, iar eu am pentru dânsa oameni cari ar avea-o ca o carieră. Sunt nevoiași pentru cari...

— Nu, n'am să mă plictisesc, înălțimea voastră, îi intrerupse *Polzuhin*... Pe cuvântul meu de onoare c'am să fiu cât se poate de sârguitor...

Inspectorul se infuriose.

— Mă rog, îi întrebă inspectorul cu un suris batjocoritor, — de ce n'ați venit d-voastră din capul locului, și-ați stăruit prin cucoane?...

— N'am știut că asta are să vă supere; răspunse roșindu-se *Polzuhin*... Dar dacă înălțimea voastră nu pune nici un preț pe recomandății, atunci pot să vă dau și-o dovadă...

Polzuhin scoase din buzunarul hainei o hârtie și-o întinse inspectorului. Pe hârtia asta se vedea scrisul încalcit al unui copist, iar jos iscălitura guvernatorului. După felul cum era scrisă dovada și după iscălitură, se cunoștea că guvernatorul o iscălise fără s'o citească și numai ca să scape de o femeie cu protecție care i bătea capul...

— N'am ce face! mă închin! zise inspectorul, citind scrisoarea și oftând... Dați-mi mâne petiția... N'am ce mai zice!...

După ce plecă *Polzuhin*, inspectorul căzu pe gânduri... Ce fleac!... scriși ei

încheiat între coronă și coaliție votul universal, a prezentat dietei un proiect, care nu numai că nu e universal, secret și nemijlocit, ci tocmai contrar acestor principii. Apoi continuă:

Constataz că nu numai eu și partidul meu, ci întreaga opinie publică independentă a țării, ține să lupte mai departe neînfrânt pentru principiul, că în această țară trebuie neapărat introdus votul secret universal și egal. Toți cetățenii, cari tind la regenerarea acestei țări, sunt de înfrântă convingere politică, că menținerea și dezvoltarea pacinică a țării acesteia, nu se poate realiza, decât pășind pe calea democratizării. De aceea afirmăm cu toată tăria, că acel proiect de lege, care abandonează ideea introducerii votului universal, secret, direct și egal și voințe să introducă un sistem electoral direct opus acestor principii, nefiind acomodat pentru democratizarea țării, nu va fi în stare s'o apere față de pericolele, cari din toate părțile o amenință. Această deosebire de vederi dintre noi și guvernul actual, trebuie să o fixăm mai pe sus de orice îndoială și față cu acest fapt domnul ministru de interne înzădar ne stă înainte spre a se duce pe cei naivi cu aritmetica d-sale electorală; pentru că, deși este adevărat, că reforma electorală plănuită de d-sa sporește numărul alegătorilor, dar politica unui stat modern nu poate avea de țintă exclusiv sporirea numărului alegătorilor, precum nici singur aceea, că singuraticii oameni, ca indivizi să aibă drept de vot, ci scopul politic al unui stat cultural trebuie să fie acela, ca fiește cărei clasă socială și fiește cărei individualități etnice să-i se dea teren de validitate politică în proporțiune cu calitățile ei politice, economice, culturale cu aptitudinile fecăreia de a conlucra la realizarea scopurilor mai înalte ale omenirii și în proporție cu însemnătatea ei numerică....

»Nu este prin urmare suficient, ca un individ oare-care să-și poată da votul său, ci consideranta principală este ca acea clasă, a cărei membru are drept electoral, să nu fie cu operațiuni și complicațiuni aritmetice astfel contrabalansată încât dreptul electoral din punctul de vedere al intereselor și al validității politice acelei clase, să nu aibă nici un preț. Scopul proiectului prezentat de domnul ministru de interne este însă chiar acela, ca cu operații matematice să impedece și pentru viitor validitatea politică a acelor clase sociale cari azi nu au parte în conducerea statului.

Noi accentuăm necesitatea imperativă a votului universal; tot atunci însă d-nul ministru de interne ne stă înainte între altele și cu aserțiunea — cu celelalte motive și aserțiuni de astădată nu vreau să mă ocup — că votul universal azi nu mai mulțamește pretențiile lumii așa încât se consideră de nefolositor și chiar și statele, unde votul universal este introdus se gândesc la abandonarea lui silindu-se a introduce în locul lui ceva mai corăspunzător.

Incontestabil, că votul universal, secret, direct și egal, și peste tot întreg sistemul parlamentar nu sunt suficiente pentru a mulțami în mod definitiv omenimea. Aceste instituții, ca tot ce-i omenesc sunt imperfecte. Prin urmare, dacă omenimea asemenea nu este mulțamită cu el, cauza nu este aceea, că ar fi mai rău decât cel plural,

printre dinți, alergând dintr'un colț într'altul. Și-a ajuns scopul, nemernicul, lacheul cucoanelor, dihania tărătoare!...

Inspectorul scupă de ciudă spre ușa prin care dispăruse *Polzuhin*... Dar deodată se roși și se trase înapoi. În clipa aceea intra în biroul lui femeia administratorului Palatului Statului...

— Numai pentru un minut, pentru un minut, a început cucoana... Stai jos, prietino, ascultă-mă, te rog... Iată ce-am auzit... Ci-că s'a făcut un loc la *Azil*... Măne sau poate chiar azi are să vină la d-ta un tînăr *Polzuhin*...

Cucoanei îi mergea gura, iar inspectorul privea cu ochii holbați și tulburi, parcă ar fi fost gata să leșine...

A doua zi când veni *Vremelski*, inspectorul nu se putea hotărâ să-i spuie adevărul... Se împiedeca în vorbă și nu știa cum să înceapă... Aici îi venea să se scuze, aici să dea pe față toată cestia; însă limba i-se împiedeca în gură, parc'ar fi fost beat... Urechile îi ardeau și-o furie strâșnică îi cuprinsese în contra lui însuși...

— Auzi, eu în cancelaria mea, în fața unui inferior, să joc un rol așa de caraghios... Și fără să-și dea seamă, lovi deodată cu pumnul în masă, sărind de pe scaun...

»N'am nici un loc pentru d-ta... N'am... Lasă-mă'n pace... Ce mă chinuiești?... fă bine și mă lasă...«

Și eși din cancelarie.

ndirect, neegal și public, ci motivul nemulțămirii față de votul universal zace în natura omenescă, în acea putere intelectuală și calitate sufletească a omenirii, în urma căreia, mergând înainte pe calea perfecționării, fiind tot-deauna nemulțumit cu rezultatele prezentului, răvnește cu dinadins și neîntrerupt la tot mai bun și mai desăvârșit. Din acest motiv nu-i mulțumită omenimea cu votul universal și-l pot asigura pe d-l ministru de interne că puterea neînfrântă a spiritului omenesc va găsi cândva și mai bun mijloc, pentru introducerea nefalsificată și mai desăvârșită a voinței generale a cetățenilor în exercitarea faptică a suveranității statului. Desvoltându-se omenimea, se vor corecta ecreștențele parlamentarismului, dar se fie sigur d. ministru de interne, că retrogresiunea dela votul universal și egal înăururat de statele moderne — nu există, dela el nu poate fi decât înaintarea spre socializare și spre stabilirea echilibrului dintre clasele sociale, dar nici la un caz nu spre principiile conservative, ci chiar reacționare ale domniei sale.

În fața acestei aserțiuni a domnului ministru de interne, îi voi pune și eu o modestă întrebare. Întreb eu: crede poate d-l ministru de interne că lumea este mulțumită cu acea domnire feudală, prin care îndeosebi la noi o clasă privilegiată și o rasă deține întreaga putere de stat astfel, că celelalte popoare și celelalte clase sociale absolut nu au cu-ânt în conducerea statului său, și dacă au, acela e așa de slab, încât nime, nici măcar d. ministru de interne nu-l vrea să-l audă?

Cred că nu spun chiar lucru nou afirmând că totuși lumea va fi mai puțin mulțumită cu această domnire feudală, decât cu rezultatele votului universal și îl pot asigura că de dragul lumii îl poate introduce fără nici o îngrijorare.

Incontestabil că în ce privește concepția politică a guvernului actual cea mai caracteristică creație este proiectul reformei electorale, care are să-l ducă la îndeplinire d-l ministru de interne. Nefiind noi mulțumiți cu acest proiect de reformă electorală, suntem cu drept cuvânt cu cea mai mare neîncredere față de dânsul, mai ales că a recunoscut, că prin acest proiect de reformă nu vrea altceva, decât să mențină acele cadre politice, cari stăpânesc azi țara și cari nu sunt acomodate, a deschide și a aduce la înflorire adevăratele izvoare de putere ale țării. *Drept aceea constat faptul, că între noi și între politica d-lui ministru de interne este o adâncă prăpastie, care noi nici când n'o vom putea trece în spre dânsul. Sperăm însă că mânații de puterea irezistibilă a spiritului modern, va fi silit s'o treacă dânsul, cel puțin urmașii dânsului, și numai puțin suntem convinși, că sub puterea irezistibilă a spiritului lumii, care în continuu se desvoltă, va fi silit dânsul și urmașii lui înșiși să solicite realizarea acelor idei moderne, pentru a căror realizare și intrupare în viața practică azi luptăm noi și suntem decizi a lupta încontinuu și neînfrânți!*

Dar nu numai punctul de vedere cel reprezentat d-l ministru de interne în chestia votului universal ne îndeamnă să fim cu cea mare neîncredere față de d-sa, ci în genere întreg sistemul politic de azi, a cărui cel mai tipic reprezentant este chiar d-l ministru de interne, pentru-că, ori cum vom considera sistemul de guvernare de azi, nu vom putea ajunge la alt rezultat decât la acela, că adevăratul conducător al sistemului politic de azi, conducătorul intelectual al acesteia este chiar d-l ministru de interne... întreaga această politică condusă de d-l ministru urmează însă o astfel de direcție, încât din ea rezultă scurtarea drepturilor cetățenești și aproape desăvârșita confiscare a drepturilor politice și de altă parte în ce privește îngrijirea intereselor mai înalte a conviețuirii sociale, nici pe departe nu stă la acea înălțime, ca sa corăspundă recerșințelor unui stat cultural. *Onorată Cameră! Afirm, că guvernarea d-lui ministru de interne e în strânsă legătură cu scutirea drepturilor cetățenești și sunt dator să vă documentez aceasta.* Știm prea bine, că cel mai important drept cetățenească — abstrăgând dela îndreptățirea individului de a-și desvolta calitățile omeniești — este chiar dreptul de asociare și întrunire. Noi Români, nu putem zice, că n'avem nici un drept pe terenul asocierii — că dumnea-voastră întrucât îi aveți, vă ve-ți da înșivă seamă. *Nu avem drept de asociare, pentru-că e pus la discreția ministrului să aprobe sau să nu aprobe, să ia cunoștință sau să respinga statutele cari i-se prezintă. Nu trebuie să mergem departe, ca să adevărim acest lucru. Este de ajuns, dacă ne provocăm la vorbirea prietenului meu Dr. Vasile Lucaciu în decursul căreia a cetit un decret al d-lui ministru, în care nu se spune nici mai mult nici mai puțin, de*

cât că nu aproabă statutele unei societăți românești de cântări, sub pretextul, că noi Români, n'avem dreptul să facem decât societăți culturale, iar societatea de cântări — după dânsul — nu este societate culturală. (*Contraziceri!*) Decretul acesta s'a cetit din cuvânt în cuvânt, este eternizat în buletinul parlamentar și prin urmare se poate convinge ori-cine despre adevăritatea acestui lucru.

E incontestabil, precum arată și acest exemplu, că, deși legea de naționalități îndreptățește naționalitățile nemăghiare din țară să se întrunească în societăți, astăzi dreptul nostru de asociare respective asocierea lui, depinde exclusiv dela împrejurarea, că ministrul de interne care societate o consideră de culturală, respective care scop îl crede dânsul a fi cultural. Iar d-l ministru de interne acest drept îl execută astfel, că la cazul, dacă oare care-va asociare nu îi este pe plac, simplaminte declară că scopul ei nu este cultural, precum și în cazul de sus, în care despre o societate de cântări a declarat, că nu urmărește scop cultural.

Dar nu numai în ce privește societățile, cari dorim să le înființăm, întâmpinăm astfel de greutăți, ci și în privința celor existente. Fie-mi permis să ilustrez și această aserțiune cu un exemplu.

Abia mai există în întreaga țară câteva reuniuni de pompieri românești, nici acele nu sunt declarate de românești, ci numai membrii sunt Români. Astfel e și societatea pompierilor din Blaj, care de și își impli este în mod exemplar datorința și menirea, a fost — fără vre-o admiare, — suspendată. Toată silința mea într-a cunoaște motivul suspendării a fost zadarnică. Am auzit numai șoptindu-se în mod confidențial, că de aceea a trebuit suspendată, pentru că limba ei de comandă era românească, și conform vederii oamenilor inițiați în chestia suspendării acestei societăți nu ar fi admisibil din punctul de vedere al »suveranității maghiarime«, că limba de comandă într-o societate de pompieri să fie românească. Nu știu dacă într-adevăr acesta este motivul și pretextul suspendării sau ba, dar singur împrejurarea, că în opinia publică se poate menține credința și că oamenii inițiați întăresc această credință, că limba de comandă românească e pricina adevărată, dovedește mai pre sus de ori ce îndoială punctul de vedere greșit care conduce pe ministrul de interne și politica d-sale, în chestia dreptului nostru de asociare.

Ași putea invoca multe exemple pentru a dovedi, că dreptul nostru de asociare este absolut iluzoriu... Nu le voi mai înșira, ci voi trece la documentarea faptului că nu numai dreptul de asociare ni-se disconsideră dar nici dreptul de întrunire nu ni-se respectă, astfel încât un motiv principal al neîncrederei noastre față de guvern și față de sistemul care-l reprezintă, este chiar ținuta acestora față de acest drept cardinal al cetățenilor...

Adunarea învățătorilor în Reteag.

Reteag la 9 Decembre 1908.

Onorată Redacțiune! Vin a vă da următorul raport: Pe 6 luni curente a fost conchiamată adunarea reuniunii filiale a învățătorilor din tractul Reteagului, în parohia Reteag.

Încă din ziua premergătoare sosiră învățătorii din depărtări mai mari ear Duminecă în 6 Decembre des de dminează sosi grosul învățătorimeii. Câțiva asistară la serviciul divin făcut în biserica parochială din Reteag de protopopul tractual M. O. Ioan Goron și de preotul local. Câteva cântări liturgice le-au cântat domni învățători spre mânărirea sufletească a poporului credincios. La finea s. liturgi protopopul tractual în cuvinte bine simțite arată însemnătatea învățătoriei și a școlăii cum și importanța învățătorului. După eșirea din s. biserică atât domnul protopop cât și domni învățători au fost întruniți la dejun la preotul local după care imediat s'a început adunarea în edificiul școlii confesionale.

După cântarea »Impărate ceresc« d. protopop în scurte cuvinte deschide adunarea, eară preotul local Ioan Sonea în numele său și al poporului său credincios salută adunarea cu vorbirea, ce vi-o alătur s, re publicare.

S'a ținut o prelegere practică (tractat) de învățătorul local d. Ioan Isaiu cu școlarii, iară d. C. Man învățător în Strâmbul a cetit o disertațiune, a cărei tendință a fost: ca să deie o nouă direcție adunării învățătoriei, spre a lucra cu un nou plan și cu o programă mai vastă și mai ducătoare la scop.

Ca întotdeauna d. C. Man, care este

un harnic învățător și un foarte bun manuator al condeiului, a fost aplaudat.

Dintre hotărârile luate ca mai însemnate notez aceste două:

1) D. C. Man învățător în Strâmbu spune, că a deschis curs pentru analfabeți și deja a făcut spor frumos cu ei. Îndeamnă pe colegi să facă asemenea.

Preotul local Ioan Sonea face propunerea, că adunarea de astăzi să aducă hotărârea, că învățătorii din acest tract sunt obligați a deschide curs pentru analfabeți și atunci vor fi legalmente îndreptățiți a ținea aceste cursuri, cari vor fi și însinuate autorităților.

Astfel s'a primit propunerea și s'a hotărât în mod obligător introducerea cursului pentru analfabeți, pe lângă adausul, ca învățătorii să fie sprijiniți de preoții locali, luând parte și dând sprijin moral.

2) Pentru ridicarea unei monument la mormântul lui Ioan Pop Releganul, re-gretatului bun povestă și apreciatului scriitor popular, care aici a văzut mai întâi lumina zilei și aici își doarme somnul de veci. Venind recerarea din partea reuniunii învățătoriei sălăgene, ca să contribuie și învățătorii din acest tract, din partea învățătorilor prezenți s'a oferit suma de 68 coroane, cari se vor solvi până la finea lui Februarie protopopului tractual, care la rândul său va străpune banii sau comitetului central al reuniunii învățătoriei din Gherla.

Până târziu după amezai au ținut desbaterile oficioase, când terminându-se adunarea, toți cei prezenți au fost găzduiți la masa ospitală a învățătorului local.

Rămâne acuma, ca hotărârile luate cu ajutorul lui Dumnezeu și prin bărbăția învățătorilor și preoților din acest tract trup să se facă.

Dumnezeu să ajute!

Alocuțiune,

ținută la 6 Decembre 1908 în școala gr. cat. din Reteag cătră învățătorimea din tractul protopopesc al Reteagului conchiamată prin protopopul tractual al adunării reuniunii filiale.

Motto: Eară cel-ce va face și va învăța, mare se va chema în împărăția lui D-zeu. S. Ev. Matheu.

Onorată Adunare! Știind apreția însemnătatea învățătorului și a niziunței lui spre perfecționare, salut cu bucurie în numele meu și al poporului meu credincios, pe care îl represânt, adunarea reuniunii filiale a învățătorilor români din tractul Reteagului, și i doresc spornică lucrare.

Chiamarea învățătorului e sublimă, el trebuie să calce pe urmele învățătorului dumnezeesc, ale dulcelui Isus și are să apropie pe om de Dumnezeu prin perfecționarea lui.

Și chemarea lui este cu atât mai sublimă, cu cât el are să lucre la perfecționarea generațiunii celei mai fragede, a micuților prunc, a căror inteligență trebuie să-o deștepte treptat și cu măiestrie metodică și a căroră inimă impresionabilă au să o nobilizeze și să o facă accesibilă pentru cele mai nobile aștepte, ca în ea să crească florile virtuții!

Grădinari dibaci ausă fie învățătorii, având ei menirea să prepareze inimele tinerelor generațiuni și să le cultiveze ca pe niște straturi bune, în cari să arunce sănăntă cea aleasă a cunoștinței de Dumnezeu, la care se referesc toate și a altor cunoștințe folositoare și precum grădinariul bun este neobosit într-a plivi buruienile din straturi, ca să nu înădușască florile cele cu bun miros și plăcute la vedere, într-o mai învățătorul trebuie să fie neobosit într-a stărpirea viciurilor și a aplecărilor rele din animele pruncilor crezuți grijei și educațiunii lor, ca cu atât mai prielnic să se poată desvolta întrânsele virtuții și aplicările bune.

Ce teren larg de muncă! Ce misiune sublimă!

Cu drept cuvânt se pot numi învățătorii pionerii culturai omeniei în genere și ai națiunii sale în parte, căci ei sunt părghia cea mai tare, carea poate să ridice omenimea întreagă și pe un popor în parte la starea de cultură, civilizațiune și bunăstare materială și morală, dacă își cunosc chemarea și o implinesc cu conștientșitate.

E drept, că chiamarea lor nu este încă destul de apreciată, nici osteneala lor destul de remunerată dară cu atâta este mai plină de merite, cu cât nu este destul de răsplătită aici pe pământ. Fi-va ea însă răsplătită în Ceriu de Prea dreptul Răsplător, căci zis este: »Că cel ce va face și va învăța, mare se va chema întru împărăția Ceriurilor.

Ca să fie mai mult aparciată activi-

tatea învățătorilor, acea atâră în cea mai mare parte tocmai dela ei.

Lucre numai cu un altruism tot crescând învățătorii pentru bunăstarea poporului, pentru ridicarea lui culturală. Căci în proporția, în care va fi ridicat poporul în starea sa culturală, în aceeași proporție va apreția poporul chemarea și activitatea învățătorului!

Dară în raport cu starea sa culturală și materială, poporul românesc și până aci a făcut considerabilă jertfă pentru școală și învățător, și merită stima și recunoștința fiilor săi cărturari.

În momentele aceste grele, prin cari străbatem și în vederea problemei decisi-unei ce avem a o deslega, se recere să se potenteze spiritul de jertfă și iubirea lui față cu școala și învățătorii.

Iubirea însă așteaptă iubire și spiritul de jertfă se poate deștepta earăși numai prin spirit de jertfă.

Să fie dară însufleșirea reciprocă! Alipească-se unii de alții, învățătorii cu poporul cu dragoste!

Analfabetismul e mare între poporul nostru, e mult întunerec.

Razele învățătoriei răspândind prin învățătorii să împraștie acest întunerec!

Și mai ales acuma, când se pare, că se adeverec cuvintele sfântului apostol Petru: »Că satana umblă ca un leu răc-nind, căutând pe cine să înghită... Și mai ales acuma, când ispita se preseacă sub diferite forme, care de care mai ducătoare, acuma mai ales se cere, ca dragostea de neam să cimenteze tot mai tare legătura dintre învățător și popor.

Acuma, când socialismul se școală cu învățătorii nouă, contrare spiritului creștinesc, când spiritul viclineal veacului voințe a statori principii nouă, cari țin a despărți pe fiu de mamă, a-i submina soliditatea caracterului, acuma mai vârtos se recere, ca învățătorii să fie la înălțimea chemă-rei lor.

Iubiți dară chemarea voastră învățătorii români! Iubiți poporul la căruia fi sunteți. Iubiți cu toată căldura inimei voastre tinerele mladițe, pe cari aveți a-le cultiva. Rămâneți credincioși mamei, care va alăptat, iubiți limba, în care v-au crescut mamele, căci aceea este după măturișirea lui Bonfiniu, pentru care strămoși no-tri mai mult s'au luptat, decât pentru viață.

Zileri ai națiunii voastre în agrul cultural rămâneți ai națiunii între toate împrejurările vieții și vă impliniți chemarea cu conștiința de responsabilitate, ce o aveți înaintea lui Dumnezeu și a omeniei și a Dumnezeul păcei și al iubirei vă binecuvânteze cu rodnicie lucrările. Amin!

Ioan Sonea.

Adunarea generală

a Reun. învăț. gr. cat. din jurul Gherlei.

Cătcău, la 15/XI n. 1908.

(Fine.)

La cererea unei persoane din Cluj ca Reun. noastră să întrevină, ca învățătorii și preoții să instruze oameni analfabeți din jurul lor, -- se decide a se atrage atențiunea tuturor subreuniunilor noastre. Și ca aceasta să aibă mai bun efect, D-l prof. Borș oferă din propriul său buzunar, 40 cor., ca premiu, acelu membru, care în interval de un an va realiza mai mare progrese cu analfabeții.

Cu acestea D-l Bota își termină raportul său.

Se să apoi ascultare D-lui Traian Morar, care referează despre reviz. rațiunilor din anul trecut și starea bugetului pe anul viitor, zicând, cumcă: rațiunile conduse de D-l Roman sunt în ordine deplină, pentru ce i-se exprimă toată mulțămirea; iar statorirea bugetului lui respectiv se conrede Comitetului central.

După aceasta vine la rând comisiunea pentru colectarea taxelor și a ofertei benevole. Ni s'a raportat că: în celea 2 zile cât a ținut adunarea, ca taxe dela membrii s'au strâns: 26 cor., cari s'au și predat casarului. Iar ca solvirea taxelor să nu suferă înt rzire, se decide ca acele să le achităm cu ocaziunea adun. fi. de primăvară. Și care nu va solvi atunci sau deja e restant, în contra acelu să se porceadă cu toată rigozitatea pe calea legii.

Sosind la petul din urmă a programei, se defige din nou, ca locul adunării generale viitoare să fie în Letca, eventual Lăpșul unguresc. Iar timpul tinerii acelei adunări să se lase, în sarcina Comitetului central. Mai pe urmă se alege comisiunea de lipsă pentru verificarea protoco-lului și după aceea, prin o vorb re acomu-

dată a D-lui președinte, adunarea se încheie la 11 3/4 oare a. m., iar corpul didactic însuflețit de cele pertractate întonează cântecul »Cuvine-se cu adevărat«, cu care s'au despărțit unul de altul, reînțorcându-se iarăși pe la catedrele lor dascălești de acasă.

Făcând o reprivire peste acest raport, vom afla, cumcă atari Reun. inv. a căror adun. generale sunt împreunate cu serviciu D-zeesc, banchet, și joc, sunt de cea mai mare importanță, pentru că printrăsele se înalță nu numai nimbul etic și didactic ci prin toatele rostite la banchet se cultivează și inima omului iar prin joc ne distragem de muncă, ba ne câștigăm și folos material la Reun., menit pentru ajutorarea membrilor, edarea unor foi pedagogice etc.

Buna reușită a acestor festivități adnexate către adunarea generală în mare parte depinde însă și dela jurul în carne aflăm. Chiar pentru aceea, recunoscăm cu toți membrii de bunăvoință a acestei Reuniuniuni sacrificiul ce l'a prestat această comună (Cășeu) și în speșial d-l preot și D-nii învățători — pentru noi, — rog, ca și pe această cale să primească dela noi cele mai călduroase mulțămite atât conducătorii lor, precum curătorii și toți românii cei buni, cari ne-au primit cu atâta dragoste între dâșii și-au făcut tot posibilul pentru noi, ca să ne simțim bine.

Mă leagă încă o sântă datorință de creștin și vechiu membru al Reun., că înainte de a încheia acest raport să-mi aduc aminte: de fie-iertatului Michail Șerban, ca întemeietorul acestei Reun., mai departe de piememorie Ioan Papiu și Magnif D. din activitate Alexandru Bene cari în calitate de președinți, în decurs de mai mulți ani s'au luptat pentru înflorirea acestei Reun. — dorindu-le celor morți odihnă cerească, iar ultimului precum și actualului președinte viață îndelungată, ca să mai poată munci în favorul Reuniunii noastre!

Iuliu L. Danciu,
director-învățător.

Pentru școala din Berind.

Adunarea cercuală a despărțământului »Cluj« al »Asociațiunei« ținută la 8 Nov. a. c. în Berind, unde tocmăi se celebrase pomenirea ilustrului Br. V. Lad. Popp, fiul a-elei comune, a fost hotărât a iniția o acțiune culturală în favorul școlii nouă ce este a se edifica în această comună curat românească. S'a constatat adecă cu acei priiei, că școala cea veche din satul baronului Popp — clădită la 1854 — a fost închinată de autoritățile administrative câteva zile înainte pe motive de igienă, declarând școala de rea și nelocubilă, s'a simțit astfel necesitatea urgentă de a da un îndemn și o mână de ajutor poporului, altfel harnic, din Berind, care este hotărât a-și zidi școală nouă întru toate corespuzătoare cerințelor de azi.

De aceea s'a hotărât, ca biografia baronului V. L. Popp scrisă — din însărcin. rea comitetului cercual de »Dela Cruce« anume pentru a fi distribuită țărănilor cu prilejul serbării comemorative celebrate în Berind, să se tipărească în mai de exemplare, ca potrivită pentru țărâni și să se vândă în cercuri cât mai largi în folosul școlii din Berind.

Impărțită această broșură în multe părți la adresa oamenilor noștri de inimă au binevoit a și-o rescumpăra unii chiar cu suprasolviri, peste prețul de 40 fl. în vederea scopului cultural.

Îm țin de plăcută datorință a publica în »Gazeta Transilvaniei« care dela început a îmbrățoșat această cauză culturală, o regulată dare de samă despre contribuțiile intrate în acest scop la comitetul despărțământului nostru.

Până acum au binevoit a trimite în schimbul broșurei cu biografia baronului Popp, următorii P. T. Domnii: Emilian E. Petran preot Lapun dela jocul miresei C. 60, N. Morar prof. Gherla 40 fl., Maiorul Ladislav Popa Cluj 2 cor., Dr. Ene Dăianu protopop Cluj 10 C. Anton Bogdan, rigor. în drepturi Cluj 40 fl., Ioan Nestor jude de tabii în pens. Cluj 40 fl., Iacob Popa protonot. cons. Blaj 40 fl., Iunio Br. Micu not. cons. Blaj 40 fl., Dr. Ioan Bavan Blaj 40 fl., Nicolae S. Aron can. metrop. Blaj 40 fl., Alexe Pop actuar la Adm. centr. Blaj 1 C., Ioan F. Negruț inginer arch 40 fl., Dr. Izidor Marcu canonic Blaj 1 C., Flaviu C. Domșa prof. Blaj 40 fl., Iacob Domșa actuar la of. archid. Blaj 1 C., Nic. Pop prof. Blaj 1 C., Iunio N. stor revizor archid. Blaj 40 fl., Ales. Ciura prof. Blaj 1 C., Aug. Cahani prof. Blaj 1 C., Dr. Vasile Suciu prof. Blaj 40 fl.,

Adrian Oțoiu subprefect Blaj 40 fl., Iuliu Busoiu v.-rector Blaj 40 fl., Traian German prof. Blaj 40 fl., Vasile Candrea subprefect Blaj 40 fl.

Alesandrina Dr. Moga n. Br. Popp Arad 30 C., Helena Frâncu n. Br. Popp Arad 50 C., Aurel Br. Popp Arad 20 C., George Repede, not. la jud. Cohalm 2 C., Dr. Romul Boilă, adv. Dicsă-St. Mărtin 2 C., Dr. Laurentiu Pop, adv. Abrud 1 C., Iunio Br. Hodoș director »Patria«, Cluj 2 C., Stefan Pop cononic Blaj 1 C., Dr. Ioan Vescan adv. Teaca 5 C., Dr. Iustin Pop adv. Deva 40 fl., Gavril Precup Blaj 1 C., Iosif Pop jude de curie Pesta 2 C., Dr. Victor Macavei prof. Blaj 40 fl., Stefan Roșian spiritual Blaj 40 fl., Valeriu Suciu prof. 40 fl., Dr. Iosif Gáll membru în casa mgn. Lucareț 40 fl., Ioan M. Moldovan preposit Blaj 2 C., Dr. Emil F. Negruți medic Blaj 40 fl., Ioan Maior provizor dominial Blaj 2 C., Aurel Cirlea m. proprietar A.-Julia 1 C., Dr. Ales. Fodor medic 1 C., Aurel Hașegan preot Cluj 2 C., Ioan Băilă tutor orf. Sz.-sebes 1 C., Alesandru Onaci jude de curie Pesta 4 C., Dr. Teodor David preot milit. Brașov 40 fl., Dr. George Popescu adv. Turda 2 C., Dr. Zosim Chirtop adv. Câmpeni 40 fl., Ioan Godolan not. pens. Giulatelec 4 C., Dr. Iuliu Popescu adv. Turda 1 C., Dr. Ales. L. Hossu adv. Deva 240 fl., Nicolae Pop protopret. pens. Gilău 2 C., D-soara Dora Bian Făget 240 C., Eugen Bian notar Făget 540 C., Mihail Bontescu adv. Hașeg 240 Aug. Frățilă prof. senator Galați 5 C. Total: cor. 242.80.

Primească toți generoșii contribuenți espreșiunea mulțămitei noastre fierbinți. Cluj la 9 Dec. n. 1908.

Pentru comitetul despărțământului Cluj al »Asociațiunei«.

Eugen Pop Păcurariu,
directorul despărțământului.

Convocare.

»Reuniunea Femeilor române pentru ajutorarea și înfrumusețarea bisericii »Sfinței Adormiri« din Brașovul-vechiu« își va ținea adunarea generală din acest an în *Duminica din 7 (20) Decembrie a. c.* în școala română din Brașovul-vechiu la oarele 2 după amiază.

Programul: 1) Deschiderea adunării prin prezidența reuniunii. 2) Cățirea raportului general al comitetului reuniunii pe anul de activitate 1907/1908 și luarea la cunoștință din partea adunării. 3) Raportul casei pe anul de gestiune 1907/8 și aprobarea lui de adunare. 4) Raportul comisiunei cu însărcinarea censurării socotelilor de casă pe anul 1907/1908 și luarea la cunoștință de adunare. 5) Designarea unei comisiuni de 2 membri din adunare pentru verificarea procesului-verbal al adunării. 6) Alegerea comisiunei de 3 membre cu însărcinarea de a controla cassa în decursul anului 1908/1909. 7) Propunerile comitetului către adunarea generală și decidera asupra lor. 8) Propuneri diverse. 9) Închiderea adunării.

Invităm prin aceasta cu toată dragostea pe m mbrele fundatoare, ordinare și ajutoare ale acest-i reuniuni, precum și pe toți binevoitorii și sprijinatorii acestei instituțiuni bisericești.

Brașov, din ședința comitetului reuniunii femeilor române din Brașovul-vechiu, ținută în 23 Noiembrie st. v. 1908.

Maria Ios. Maximilian, Dumitru Jaliu,
presidentă. secretar.

ULTIME ȘTIRI.

Sibiu, 17 Decembrie. »Telegraful Român« de azi publică în frunte o circulară a Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan Meșianu către clerul și poporul din arhidieceza transilvană, în care, cu privire la concluzul sinodului arhidiececan din sânul acesta de-a se întreprinde o colectă benevolă la credincioșii arhidiecesei pentru *întemeierea unui fond cultural*, din care să se ajute școlile noastre. Mitropolitul declară că se împărtășește la aceasta colectă de astădată cu 4000 coroane plătibile în 1909 și apoi mai oferă și din plata sa anuală de 29000 coroane pe fiecare an câte 5% adecă câte 1200 coroane pe întreaga durată a vieții sale. Apelează apoi la cler și popor să ia parte la aceasta colectă care să se înceapă în sărbătorile nașterii Domnului și să se termine în cursul lunii Ianuarie 1909. Ofertele

se pot face nu numai în bani, ci și în acții de bănci.

Budapesta 17 Dec. »Magyar Estilap« scrie că dacă n'ar fi acum atât de apropiată vacanța Crăciunului, criza ar izbucni imediat, dar așa ea se va mai amâna câte-va săptămâni. Ziarul arată apoi că ultimul discurs al lui Wekerle a contribuit și el la agravarea situației. Declarația cum că cu intenție s'au șters cuvintele »egal« și »secret« din reforma electorală, arată că guvernul a comis cu multă intenție o trădare pe care va trebui s'o ispășească. De asemenea și faptul că guvernul opune la ideea înființării Băncii independente nu va putea să-i aducă vre-un bine.

ECONOMIE.

Plugarilor, folosiți tăvălugul!!

Ne tot mirăm, că ce încet înaintăm noi în toate și cu toate acestea rămânem numai cu mirarea, de mișcat însă nu ne mișcăm și nici nu căutăm să învățăm dela alții ce e bun. Pe când la alte neamuri plugarii își bat capul cum ar putea folosi mai bine feluritele gunoieri măestrite ca să aibă de pe pământuri roade și mai bune, pe atunci la noi, în cele mai multe părți, plugarii nici chiar la uneltele cele mai de lipsă — și totuși eftine — nu se gândesc, nu le au și dacă le și au, nu le folosesc toți, ci numai ici colea câte unul. Astfel de pildă, unealta cea mai de lipsă din plugărit, tăvălugul, în multe sate îl cunosc deabia după nume. În altele și dacă mai are vreun țaran mai isteț tăvălug, ceilalți nu-l folosesc, ci acela stă mai mult la umbră cu toate că eu nici nu-mi pot închipui o gospodărie cât de cât fără de tăvălug, precum nu mi-o pot închipui fără de plug. Se va întreba cineva, oare atunci, ce e cauza, de nu folosesc tăvălugul peste tot? Cauza e, că plugarii cei mai mulți nu știu ce însemnează tăvălugul în plugărit și nu știu nici foloasele mari, ce ni-le aduce!

Ce folos ne aduce tăvălugul?

Tăvălugul ne aduce mai multe foloase! Peste tot eu folosul tăvălugului îl pretuesc de fiecare jugăr catastral de cel puțin 10 cor. (prețuit în bani) dar poate fi și de 50 cor. și și mai mult! Cel dintâi și cel mai mare folos este, că în pământul tăvălugit sămânța răsare cu mult mai iute! S'au făcut încercări; s'au lăsat două locuri sămânate cu acelaș fel de bucate și în acelaș timp, unul din ele s'a tăvălugit, după ce s'a sămănat, iar celălalt a rămas netăvălugit. În locul cel tăvălugit au răsărit bucatele cu trei zile mai curând, ca în celălalt și la sfârșit a fost și roada mai mare ca în cel netăvălugit! Dealtfel toți plugarii au băgat de seamă că în locul bătătorit au răsărit bucatele mai curând, ca în alte locuri. Așa de pildă pe la capetele locurilor, unde se bătătorește pământul mai tare, cum se tot întorc vitele cu plugul, totdeauna răsar bucatele mai curând! Dealtfel ori și cine poate încerca să vadă, că așa e sau nu e așa! Să ia o scândură și după ce a sămănat, să bătătorească cu ea în câteva locuri pământul și va vedea după câteva zile cum răsar bucatele întâi în locurile bătătorește și numai după aceea în celelalte locuri!

Se va întreba cineva, că oare de ce răsar mai iute bucatele în locurile tăvălugite? Iată de ce! Orice fel de semințe — se știe, că — au coaja tare; la unele e mai tare ca la altele! De pildă: Un bob de grâu sau de orz, deabia îl poți zdrobi între dinți, fiindcă are coaja tare! Dacă i-ai putea desghioca coaja aceea tare, făina din mijloc ai putea-o zdrobi ușor, fiindcă aceea e mai moale! Fiecare sămăntă e învaluită cu o coajă tare, care se cuprinde o făină moale și în mijlocul ei se află colțul (care e ca și plodul din ou): acela care încolțește și care crește și din care se face planta! Colțul acesta ca să poată încolți, adecă răsări, trebuie să poată scăpa din închisoarea, în care îl ține coaja tare, pe care el însă nu o poate zdrobi! Trebuie să vină cineva din afară, un dujman al coajei, care să zdrobească coaja! Aceasta e umezeala, apa, care înmoaie coaja, încât aceea se putrezește și lasă colțul liber, să iasă din ea! De aceea ori și ce fel de bucate, numai atunci răsar, când e în pământ umezeală destulă! Când nu va fi în pământ apă destulă, ca să se înmoie sămânța, atunci aceea nici nu va răsări, ci stă ca și în sac!

Primăvara în urma căldurii și a vânturilor se uscă foarte iute partea de deasupra a pământului, în care e îngropată sămânța, așa că — mai ales dacă e seacă — pe vremea sămănatului — ușor se poate ca să nu fie destulă umezală în pământ, ca să răsară sămânța mai iute. De aceea e de lipsă, ca să vie apă din partea mai de jos a pământului să se ridice în sus — unde e sămânța și să o înmoaie. Aceasta o putem ajunge prin tăvălug. Dacă tăvălugim pământul — după ce l'am sămănat — atunci, chiar dacă s'ar usca de căldură nu de vânt partea de deasupra a pământului — unde e sămânța îngropată — totuși vine umezala din partea din jos a pământului și sămânța răsare curând. Se va întreba cineva că oare de ce vine umezala din partea de deșupt a pământului deasupra, dacă tăvălugim? Iată de ce: Dacă luăm o țavă de sticlă — goală înlăuntru — foarte subțire, încât deabia să poți vără un ac subțire prin ea, și vom înmuia un capăt al ei în apă, vom vedea, că apa se suie pe țevă în sus, ea de voia ei — singură. Dacă vom încerca acest lucru cu o altă țavă mai largă, vom vedea, că în aceea nu se suie apa de loc în sus. De aci urmează, că în ori și ce fel de țevă goală dar subțire, se suie apa singură în sus, o mână în sus aerul, apăsând asupra apei de jos în sus. În știință puterea aceasta, care mână în sus apa pe o țevă subțire, se numește capilaritate și astfel de țevi subțiri — capilare — se formează și în pământ dacă îl îndesăm. Căci se știe că în pământ e aer și cu atât mai mult aer în el, cu cât e loc gol mai mult, cu cât e mai înfănat. Când e pământul înfănat, sunt tot ca țevi goale în el și dacă îndesăm pământul atunci să formează tot țevișoare goale subțiri, pe cari nu le vedem cu ochii, ci numai cu niște sticle măritoare. Pe țevile acestea subțiri din pământ apoi apa — ca și pe țevile de sticlă din partea de mai din jos a pământului se ridică deasupra, ajunge la sămânța, o înmoaie și o face de răsare mai repede.

Pe lângă aceste folose mare mai are tăvălugitul și alte folose. Anume tăvălugitul zdrobește brășii și obleşte pământul, așa că de pildă la bucatele ce le tăiem cu coasa, lucrăm tare cu spor! Pământul tăvălugit rămâne neted ca fața mesei, așa că cosim fără frică, că tăiem cu coasa în vre-un brăș și o stricăm, astfel cosim cu mult mai repede și nu lăsăm nici atâta miriște necesită! Dacă nu e tăvălugit pământul, când dăm de un brăș mai mare îl ocolim cu coasa și în jurul brășului rămâne miriște mai înaltă! Cu cât vor fi deci mai mulți brășii, cu atât va rămânea miriște mai multă necesită. De altă parte pe pământul tăvălugit putem grebla și mai iute și mai bine, și nici grebla nu se strică așa iute și nici spice nu rămân atâtea pe jos. Iată deci câte foloase ne aduce tăvălugul, așa că nici că mai poate fi plugar care să nu aibă sau cel puțin să nu folosească tăvălugul! Cu atât mai vartos, cu cât lui își face mai întâiu pagubă și încă de multe ori o pagubă mare.

(Va urma.) Preotul Aurel Nistor.

Bibliografie.

In atențiunea d-lor preoți!

A apărut:

»Parenezec«

Cuvântări ocazionale și funebreale

pentru toate ocaziunile ce obvin în oficiul pastoral al preotului de Pr. D. Voniga.

Lucrare aprobată și unică în literatura noastră pastorală!

Publicată cu binecuvântare arhierescă.

Volumul I. Ediția II-a

cuprinde o mulțime de cuvântări potrivite tuturor împrejurărilor, ocaziunilor și evenimentelor extraordinare ce obvin în viața creștinului și în oficiul pastoral al preotului

Opul se poate procura cu preț de 4 cor. 20 fl. la autor în Gyirok (Temes) și la toate librăriile românești.

»Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu Branisce. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

»Compassul Românesc« de N. P. Fetrescu partea I. și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Muresianu, Brașov. Prețul ambelor tomuri plus 3 cor. 20 bani porto.

SFATURII

Umflarea țigii la scroafă. — Această boală se observă în timpul fătării sau în timpul alăptării. Cauza acestei umflări poate fi datorită sau răcelei, sau atunci când scroafa șade culcată pe pământ, în timpuri reci sau în timpuri ploioase.

Țița în aceste cazuri se umflă, se întărește și este dureroasă la atingere. Laptele scade, scroafa nu are poftă de mâncare și are febrințeli. Când observăm aceste semne, se recomandă a culca scroafa într'un loc călduros și pe paie multe și uscate. Purceii vor fi lăsați să sugă de trei ori pe zi și a-i izola de mama lor. Țița trebuie unsă de două ori pe zi, mai ales sfărcurile cu alife camforată după ce s'a spălat bine mai întâi cu apă boricată caldă. Este bine a desinfecta din când în când și locul unde doarme scroafa.

Cum se cunoaște un cal orb. — Adevărații necunosătorii se pot înșela cumpărând câte un cal, care nu mai vede de loc, cu toate că lumina ochilor este curată și exteriorul nu prezintă nici o boală, care să ne dea de bănuit. Ca să putem ști că calul nu vede, se recomandă a face mai multe semne cu mâna înaintea ochilor calului, ca și cum am voi să-l sperăm. Un cal care nu vede, se înțelege, că nu se va speria. Afară de aceasta ne putem uita și la urechi, cari la un cal orb se mișcă neîncetat spre a preveni toate mișcărilor din jurul lui și a-și da cont de ceea ce se petrece în jurul lui, așa că vede cu urechile cum se zice în popor.

Pentru hrănirea bună a cailor este de lipsă a le da răgaz, ca să consume nutrețul în tihnă. Chiar și după ce caili au mâncat, ar mai trebui să stea în grajd un timp oareșcare, ca să poată mistui mai bine nutrețul consumat. Este o greșală mare, dacă cailor dimineța le dăm nutrețul abia cu o oră înainte de a-i scoate din grajd. Trebuie să le dăm de mâncare mai de vreme, ca cel puțin 2 oare să mănânce în pace. Dacă caii observă că pot mânca în tihnă, se obișnuiesc a mânca liniștiți și fără grabă. În cazul acesta mâncarea le tacește, nutrețul îl mistue mai ușor. Tot așa de greșit este a adăpa caili tocmai înainte de a-i pune la lucru. De obicei li-se dă de 3 ori pe zi de mâncare: dimineța la amiază și sara. Hrănirea dimineța și sara să dureze 2 oare, cea dela amiază să fie mai scurtă.

Să nu risipim lemnele Țăranul nostru din ținuturile muntoase nu știe să pretuiască lemnele și de rând le risipește într'o măsură neiertată. El uită, că prin fiecare lemn, ce să taie fără rost și fără lipsă din pădurea sau din izlazul comunei, se împuținează și averea sa proprie. Multe lemne se pot economiza chiar și prin aceea că le tăiam și le folosim la timp potrivit. Pentru foc să se folosească numai lemne uscate bine, căci din lemne verzi ne trebuie de două ori atâtea. Pentru aceea, lemnele de foc să le tăiem și să le cărăm la timp și să le păstrăm despicat, ca să se usțe bine. Asemenea trebuie să grijim, ca să ne procurăm la timp lemnele, de cari avem lipsă la clădirile noastre și cari le folosim în economie pentru pari, propte ș. a., ca să putem folosi totdeauna lemne uscate bine, căci numai acestea sunt trainice.

Cum să umplem ghietația. Ghietația trebuie să o umplem cu mare băgare de samă, dacă vom să avem ghietață destulă peste vara întreagă. Lucrul de căpetenie este să împedecăm intrarea aerului cald. Pentru aceea este de lipsă ca ușa să fie căptușită și să se închidă bine iar acoperișul să se facă din material care este conducător rău de căldură și să se întocmească bine. Acoperișul de paie sau de trestie este destul de răcoros, dacă e destul de gros și întocmit bine. Dacă ghietația e acoperită cu șindilă sau cu blăni, este neapărat de lipsă ca sub acoperișul acesta să se pună o pătură de șșcă, praf de turfă sau alt material asemenea. Apa provenită din topirea ghietației trebuie abătută prin un canal întocmit astfel, ca aerul cald din afară să nu poată intra în ghietație. Aceasta o putem ajunge dacă țava prin care se delătură apa, se varsă într'o cadă îngrăpată în pământ astfel, ca scurgerea apei să fie mai sus decât gura țavii amintite. Ghietața așezată în ghietație trebuie zărumicată bine și apoi turnată peste ea, apă, ca înghietaș și se împreună într'o singură masă. În chipul acesta aerul nu poate străbate prin ghietață, care astfel se topește cu mult mai încet.

»Economia«.

Voci din public.*)

Onorată Redacțiune!

Un strein aflând că în Brașov avem atâtea expozituri de poliție și auzind, că suntem păziți de 52 polițiști — plățiți și din sudoarea feți noastre, — ar crede că siguranța publică este atâtea de mare și că străzile sunt atât de controlate, în cât poate lăsa în mijlocul străzii o grămadă de galbini și nime nu să va putea atinge de ei, fără să fie văzut, fără să fie prins. Acela, care ar crede astfel, s'ar înșela amar, curând ar rămânea fără galbini, pentru că în privința siguranței publice stăm foarte rău. Stăm cu mult mai rău, ca înainte cu 50 de ani. Numai în privința pedepselor stăm mai bine ca acum 50 de ani. Asta o dovedesc catastrofele dela Căpitanatul orașănesc.

Înainte cu 50 de ani — îmi a duc bine aminte — erau în Scheiul Brașovului în fiecare vecinătate câte doi »păzitori de noapte«. Acestia pe schimbate cutreerau în decursul nopții toată vecinătatea. Nu rămânea o stradă necontrolată strigând la fiecare oră și spunând: cât a bătut ceasul. Locuitorii auzindul erau liniștiți, durmeau fără grijă. Treceau ani și nu să întâmpla nimica. Dacă se întâmpla un mic fur de găini sau se întâmpla altceva, păzitorul de noapte, care veghia, nu durmea — simția, cerceta, afla și la moment făcea arătare. Aș putea istorisi mai multe cazuri concrete de pe acele timpuri, pe când era Schullerus șef de poliție.

Că acum stăm — în ceiace privește siguranța publică — cu mult mai rău ca înainte cu 50 de ani dovedesc — între multe altele — două cazuri, întâmplate la mine în Schei, Cacova de sus Nr. 13 — în timpul din urmă și anume primul:

Înainte cu vr'o patru săptămâni niște rău făcători mi-au intrat în grădina de lângă casă — sărind stoborul, mi-au tăiat mai mulți pomi, un brad mare și un salcâm. Deși răufăcătorii au trebuit să lucre mai mult timp — făcând șgomot prin tăierea cu firezul, prin căderea pomilor, — deși lângă grădina mea locuiesc doi polițiști — 3 metri depărtare — și deși expositura din Prund este aproape de locuința mea, nici un polițist n-a auzit, n-a văzut nimica. Pentru ce? Pentru că ei dorm mai liniștiți ca noi. Nu-i conturbă nime.

În ziua următoare — îndată după faptă — fiind eu cam bolnav — am trimis pe nevasta mea la expositura din Prund după un polițist, să vină să constate fapta. N'a voit să vină, zicând: »aceia e treaba comisariului«. S'a dus nevasta-mea la poliție, unde i-sa răspuns, că nu poate veni nime în sus, deoarece toată poliția este pusă pe picior fiindcă sa descoperit un caz de scarlatină în Blumăna și că aceia este un lucru mare nu tăiatul unor pomi. A doua zi m'am dus eu la poliție. Abia acum s'a luat protocol. Dară nici acum n-a voit comisariul să ieasă la fața locului, zicând, că și așa acum este faptul făcut. Înzistând eu pe lângă cererea mea a fost trimis un polițist, cu care m'am dus la un veciu unguer, pe ai cărui feciori i-am văzut noaptea pe la 12 oare — când s'a întâmplat fapta — dând ocol curții mele și după cari astă vară — prințându-i în grădina furând prune — am pușcat — prin urmare bănuiala mea pe acești doi era bazată.

Am aflat acolo firezul, cu care tăiașră pomii și fiindcă bradul îl tăiasă mai pe urmă (se vedea cum a căzut bradul peste ceialalți pomi) rămăsese pe firez rășină de brad și dinții plini de tărățe de brad.

Prin urmare semne destule, probe suficiente. Poliția putea pune mâna pe făptuitorii și dacă își făcea datoria în grabă erau prinși, așa însă răd. — Eu am rămas cu paguba.

Al doilea caz.

În 3 Decembrie a. c. adevăcă Joi spre Vineri niște rău făcători mi-au intrat în curte și neputând descuia alte porți un deschis poarta cea mare și mi-au furat lemne de fag. Asta s'a putut întâmpla dela 11 oare noaptea până la 6 dimineța, deoarece la 10 oare când m'am culcat am controlat și am aflat toate porțile închise. Dimineța poarta cea mare era deschisă oblu îndărăt. Deși aproape de curtea mea toată noaptea este felinarul aprins, deși expositura — după cum am zis — este în apropiere, de și lângă mine locuiesc polițiști, n-a văzut nimic, asadară pot afirma cu toată siguranța, că toată noaptea pe strada noastră n-a fost n-a controlat nici un polițist. Poate omul să fie bătut în drum, naltatrat în locuința lui, despoiat de toate, căci ajutorul poliției lipsește total.

*) Pentru forma și cuprinsul celor publicate sub rubrica aceasta Redacțiunea nu i-a răspunderea.

În modul acesta este în Scheiul Brașovului siguranța publică.

Poate însă va zice, că de ce n-am făcut arătare la Căpitanatul orașănesc și despre cazul al doilea? Răspund: pentru că m-am temut să nu flu tot eu pedepsit, după cum am mai pățit-o altădată.

Eu făcusem arătare și tot eu am fost pedepsit de cinstitul Căpitanat orașănesc. Am avut atunci noroc cu alișpănatul din Brașov, care a anulat sentința, prin care am fost condamnat la o amendă de 50 cor. Altfel puteam zice și eu: »câpra face pozna și oaia o păștește«.

Brașov, 1908 XII/5.

Mihail Russu,
notar de tribunal în penzie

MULTE ȘI DE TOATE.

Din milionar măturător de stradă.

Înainte cu câteva zile s'a prezentat la căpitanatul orașănesc din Petersburg un om care a cerut să fie luat și el între măturătorii de stradă ai orașului. Numele lui era Vladimir Njochin. Căpitanul orașului a rămas uimit căci între pretinții lui avea unul care purta același nume și despre care el știa că e milionar. El a ordonat să aducă înaintea sa pe acel om în care a recunoscut pe pretinul său. Fiind întrebat, cum a ajuns în halul acesta el a spus că pitanului pățania sa: înainte cu un an el moștenise dela mama sa frumoasa avere de un milion de ruble. Fiind tânăr și iubitor de petreceri el cheltuia în fiecare zi sume colosale așa că averea lui se micșora văzând cu ochii. Încă înainte cu cate va săptămâni dăduse el un banchet splendid pe o inzulă din apropierea Petersburgului, la care banchet pe toți oaspeții săi i-a transportat pe inzulă cu un vaporăș al său. El n'a spus nimănui nici un cuvânt despre ruina sa, dar în schimb nici nu voia să trăească mai cumpătat. Principiul lui era: sau sărac lipit, sau putred de bogat. Pentru aceea nici n'a voit să-și vândă vaporășul ca astfel să mai poată trăi câțva timp bine. Noaptea, după ce toți oaspeții se reintoarsesă dela banchet, el a poruncit ca vaporășul să fie scufundat în râul Neva. — Acum ar dori să se susțină lucrând și el ca alți oameni. I s'au oferit alte ocupațiuni dar el n'a voit să primească pentru-că după părerea lui, nu e în stare să ocupe altă funcțiune. El a înzistat să i-se dea un loc între măturătorii orașului. Acum e măturător de stradă în Petersburg cu 30 de ruble pe lună.

O răpire cu ajutorul balonului.

Un tânăr ofițer din Marsilia fiind în concediu a petrecut cât-va timp la niște rudeni ale sale din Brest. În acest oraș a făcut cunoștință cu fata primăruului Gamfort. Ofițerul s'a îndrăgostit în fată, tatăl ei însă nici de cum nu voia să știe de așa ceva pentru-că ofițerul era om sărac. Tinerii s'au hotărât să fugă. Primarul bănuind așa ceva a pus oameni cari zi și noapte aveau să păziască gara pentru ca tinerii să poată fi prizați la timp dacă ar încerca să fugă. În Brest însă locuia un fabricant bogat care avea un balon. Locotenentului îi succese prin bani să câștige pe partea sa pe servitorii fabricantului. Cu ajutorul lor balonul a fost scos într'o noapte din hala unde se ținea și servitorii l'au pregătit pentru o ascenziune. Tinerii s'au suit în balon și au plecat... De atunci nu se mai știe nimic despre cei doi tineri. Ziarele tranzeze scriu că în apropiere de coasta Scoției s'ar fi observat un balon, dar că unde s'ar fi scoborât, aceea nu se știe încă nici azi.

Dinții ballerinei.

O scenă nostimă s'a petrecut în gara Nicolai din Petersburg. O tânără actriță dela teatrul de varietăți însoțită de tot ce tineretul Petersburgului avea mai elegant, venise într'o seară în gară ca să plece la Moscva unde o invitase un aristocrat rus. Toaleta ei splendidă și suita elegantă ce o încunjura, atrase atențiunea lumii pe lângă că ea era cunoscută în tot orașul după ochii negrii și dinții ei frumoși. Pe când balerina vorbea și-și petrecea pe pe tronul gării, deodată apăru un dentist care ceru polițistului cu care venise ca sau să aresteze pe balerina, sau să li ia dantura din gură ca zălog. El a esplicat apoi privitorilor că el până acum n'a putut scoate un ban dela balerina pentru — dinții ei frumoși cu cari fermeca pe adoratorii ei și cari nu-s ai ei proprii. El avea să mai capete dela ea încă 180 de ruble și

acum cere cu toată energia: sau banii, sau dinții. Polițistul sta și privia mirat și nu știa ce să facă căci așa o execuție nu-i mai venise până acum înainte. Publicul se amuza și balerina plângea. Polițistul văzând-o cum plânge i-a fost milă de ea și a declarat că el nici n'o arestează, nici nu-i scoate dantura din gură. Pe când dentistul nu se mai oprea din injurători și batjocuri, adânc mahnita balerina ne mai având poftă de voiajul ei, părăsi gara iar nobilii ei admiratori se furișară unul câte unul făcând reflexiuni la adevărata frumsețe femeiască.

Clopoțelul dela trenurile spaniole.

În Spania pentru a semnala plecarea trenului șeful de stație sună un clopoțel și nu flueră ca la noi. După-ce șeful sună clopoțelul, trenul se pune încet în mișcare așteptând ast-fel pe cei întârziati. Clopoțelul servește mai mult pentru-ca pasagerii întârziati sau cari au ajuns aproape de gară, să-și luțiască pasul. Ce s'a întâmplat însă într'o zi? Iată ce povestește un pasager: Trenul se oprise la o stațiune deja de un șfert de oră și se părea că nici un vrea să plece mai departe. Șeful de stație umbia buimac într'o parte și într'alta. Ne întrebam noi între noi că ce poate fi oare cauza de nu mai pleacă trenul. Unul din noi își luă inima în dinți și-l întrebă pe șef de ce nu pleacă trenul. Bietul om îi răspuse că i-s'a furat clopoțelul și fără clopoțel el nu poate pune trenul în mișcare. Ce se întâmplase cu clopoțelul? Un călător care mai avea ceva de lucru în oraș, temându-se că trenul nu-l va aștepta, a luat clopoțelul și l'a pus frumuseț în buzunar, pentru ca să fie mai sigur că trenul îl va aștepta. Când s'a întors din oraș cu clopoțelul, trenul a plecat mai departe.

Un bun mijloc pentru a disolva adunările femeilor.

Zilele trecute femeile din Berlin au ținut o mare adunare în care voiau să aducă hotărâri cu privire la dreptul lor de alege, activ și pasiv, de a alege deputați și de a fi alese. Publicul a încercat în fel și chip să disolvasc adunarea dar femeile nu voiau cu nici un preț să părăsească localul. Un contrar al sexului frumos, om foarte șiret, văzând că nu-i modru să le imprăstie și-a procurat câțiva șoareci vii la cari le-a dat drumul în sală în câte-va minute sala era goală, curagi. oasele părăsiseră terenul. Bărbații prezenți putură lua apoi în liniște deplină o rezoluție contra dreptului de vot al femeilor.

„Călimdarul Plugarului“.

A apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov „Călimdarul Plugarului“ pe 1909.

Cu aparițiunea lui pe 1909 „Călimdarul Plugarului“ intră în al 17-lea an al existenței sale.

Convins fiind că cetitorii acestui călimdar îi vor face și de rândul acesta o bună și caldă primire, invităm pe toți, dela țaran până la Iruntășii dela oraș, cu frățească dragoste să-l cumpere, să-l citească și să l răspundească, ca pe un călimdar de care nimănuia până acumă încă nu i-a părut rău că a dat pentru el puținii bani ce costă.

În partea întâia a „Călimdarului Plugarului“, aducem datele calendarice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările necesare, privitoare la postă, telegraf, la taxele pentru timbre, competențe etc. Urmează apoi tabela târgurilor din Ardeal, Banat și țara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerț. Târgurile sunt indicate atât după alfabet, cât și după lunile anului.

Partea economică conține următoarele: Așternutul vieilor. Ingrășatul vitelor. (I. Georgescu). Să ținem o rânduală anumită la nutrețul vitelor. (A. Nistor). O pregătire populară despre alegerea și pregătirea seminței, de A. Boldor. Animale folositoare și stricătoare plugăritului și grădinaritului, (I. Georgescu). Economia și seceta (I. Georgescu). Povețe.

Partea literară are următoarele articole: Baroul lui Toma Vulture. (de I. Rodina). Florile dalbe, colindă, de V. Alexandri). Sărbători veseli, (de Th. Popovici-Grivița). Jubileul „Gazetei Transilvaniei“. Poezii populare. (Constantin Manu, învăt.). Anecdote și glume: Pan' mi-a eșit părul prin căciulă... Dada toți a murit... De-abia... Lăsați da-și ei vo-tru... Ce a zis David?... Mai mare decât mine nimeni nu-i pe lume. E butrin seracul. Nădăful

cel mare și răzburarea femeii. Mătușa dela stână. Multe și de toate. Sfaturi de ale bucătăriei pentru femeile economice.

Printre articolele de mai sus sunt mai multe ilustrațiuni reprezentând pe neuitații Metropoliți Iosif Sterca Șuluțiu și Andreiu br. de Șaguna, pe Simeon Bărnăuțiu și Avram Iancu. „Gazeta de Transilvania” (apărută în anul 1838) și pe directorii ei dela înființarea ei până în ziua de azi etc.

Călimarul Plugarului costă 40 bani (filieri) exemplarul plus porto postal de 10 bani.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu
Redactor respons.: Victor Branicea

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

Este trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiați și cari în urma ușurinței din tinerete și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca aceste stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimii deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere neezuribile lor secrete. Dar nu e fo de ajuns însă a destăina aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a jura și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încreta existența boalelor secrete.

De e chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Drului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor dăruite dr. PALOCZ vindece deja de ani de zile repede și radica cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglece, ranel sifilitice, boalele de țevă bășică, nervi și șira spinăriei, începutul și dezvoltarea minței, urmările onanieirei, ale sifilisului, erecțiunile de paimă, stăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămăturul, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea-ce privește cura, depărtarea nu este pierdută, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fie căruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. până la 5 ore p. m., (Duminica până la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10

Fără nici un reclãm crucea sau steua după electro-magnetică a D lui Müller Albert, Budapesta V/28. Vadász utca 42 a devenit renumită în toate părțile lumii.

Foarte mulți după folosința crucei s'au vindecat de boale vechi, așa încât dela acestia în toată ziua sosesc scrisori pline de mulțumire. D-l fotograf Eisschild Adolf din Cservenka ne scrie următoarele: „De mult timp trebuia să-mi arăt marea mulțumire ce o am față de aparatul aflat prin Domnia Ta, asta însă cu adinsul am tăcut-o până acum, de oarece cu cea mai mare curiozitate am așteptat a afla, că nevasta mea, cu ajutorul crucei R. B. 86967. deveni-va iarăși sănătoasă de boala avută? prin urmare cu cea mai mare bucurie constat că neasta mea, care durând-o peptul și stomacul avea în genere lipsa pofei de mâncare, dureri de cap și multe alte boale, cu ajutorul aparatului D-voastre s-a făcut pe deplin sănătoasă, prin urmare aparatul D-voastre sunt silit a-l lăuda și a-l recomanda fiecărui suferitor de boale. Prețul aparatului mare 6 coroane.

Dr. univ. med.

FRITZ HUBES

em. k. k. asistent de clinică dela universitatea din Graz, specialist pentru boale de urechi, nas și bronhită, precum și boale de piele, s'a reîntors din călătorie, și

Ordinează dela orele 9 1/2-12 a. m.
Strada Hirscher Nr. 28.
(488,3-3)

Nr. 194/1908.

Publicare de licitațiune.

Comunitatea bisericească gr.-cat. din loc dă în chirie pe calea licitațiunei publice, Restaurantul său situat în strada lemnelor Nr. 59, de care e legat dreptul de cărciumărit nelimitat, pe timp de 6 ani, adică dela 1 Mai 1909 până la 30 Aprilie 1915.

Acest restaurant constă din 4 odăi, buătărie, cămară și pivniță, are o poziție foarte avantajoasă și următoarele apartamente: curte spațioasă provăzută cu șop mare de trăsuri, grajd, șop de lemne și ghețar, apoi grădină mare cu popicarie.

Licitațiunea se face cu oferte închise și verbal și se va ținea în ziua de 4 Ianuarie 1909, la 10 oare a. m. în cancelaria bisericeii din claustru.

Prețul strigării: 2400 coroane. Vadiul 10% din prețul strigării. Cauțiunea jumătate chiria anuală. Celelalte condițiuni mai detaiate precum și ori ce altfel de informațiuni se pot vedea și se dau din partea subscrisului oficiu verbal sau în scris.

Oficiul parohial gr. cat:
Bistrița, la 6 Decembrie 1908
Gerasim Domide m. p.
(483,2-2) protop. gr. cat.

Mașinele de cusut

SINGER

sunt cele mai folosite

Mașinile de cusut SINGER sau distins ca cele mai bune.

Mașinile de cusut SINGER sunt în adevăr cele mai ieftine

SINGER Co.

mașini de cusut, soc. pe acț.
Brașov, Strada Porții Nr. 23.
(441,1-2)

Mașinile de cusut SINGER sau distins ca cele mai bune.

Mașinile de cusut SINGER sunt în adevăr cele mai ieftine

SINGER Co.

mașini de cusut, soc. pe acț.
Brașov, Strada Porții Nr. 23.
(441,1-2)

TRAIAN A. TODORESCU
producător de Vinuri în Vilagos (Siria)

liferează VINURI foarte bune și curate după dealurile cele mai renumite dela 50 litri (și en gros) cu prețuri moderate, depozituri: musca-maderat, galva, Siria, Covaunți și manis. (2-2.)

Centrul Vilagos (comitatul Arad).
La dorință prospecte gratuite.

Cursul la bursa din Viena
Din 15 Decembrie n. 1908

Renta ung. de aur 4%	109.70
Renta de corone ung. 4%	81.25
Imp. căl. fer. ung. în aur 3 1/2%	80.95
Imp. căl. fer. ung. în argint 4%	82.45
Bonuri rușale croate-slavone	93.50
Imp. ung. cu premii	183.—

Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.50
Renta de hârtie austr. 4 1/10	94.45
Renta de argint austr. 4 2/10	94.40
Renta de aur austr. 4%	114.65
Renta de corone austr. 4%	94.60
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	84.15
Losuri din 1860	150.50
Acții de-ale Băncei ung. de credit	721.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit	620.25
Acții de-ale Băncei austro-ung.	1737.—
Napoleondori.	19.10
Mărci imperiale germane	1 712 1/2
London vista	239 67 1/2
Paris vista.	95.35
Note italiene.	95.14

Cursul pietei Brașov
Din 16 Decembrie n. 1908.

Bancnote rom. Cump. 18.80	Vend. 18.70
Argint român	18.70
Lire turcesc	21.40
Seris. fonc. Albine 5%	100.—
Ruble Rusesce	2 51 1/2
Napoleondori.	19.04
Galbeni	11.20
Mărci germane	117.20
	12.104

Anunț!

In cancelaria notarială din Zalatna am 2 tineri, cari să știe lipsă de 2 tineri, perfect limba maghiară și română, se aibă scrisoare bună, să fie versați în afacerile notariale. Preferiți sunt cei-ce au diploma de notar.

Condițiuni: unul va căpăta salar lunar 83 cor. 33 fill.; al doilea 66 cor. 66 fill. lunar din cassa comunală; din lucrările private ce le va isprăvi 25%, eventual locuință liberă constatătoare dintr'o odaie la cancelară. Locurile se pot ocupa numai decât. Cei-ce doresc a ocupa unul din aceste posturi sa se adreseze la subscrisul.

Zalatna, în 7 Dec. n. 1908.

Iuliu V. Albini,
notar.
(3-3.)

Viță altuită! Viță altuită! Viță altuită!

De vânzare:

Un cuant mai mare de altoi de viță cl. I-mă, altuiți în viță americană („Riparia Portalis”) după metoda cea mai bună (altoirea în mușchi) în următoarele specii:

Soluri pentru vin alb:	Soluri pentru vin roșu:
Rizling italian (Olasz Rizling) 1000 buc. = 200 cor.	Burgundi mare (Nagy Burgundi) 1000 buc. = 200 cor.
Mustoși (Muzstos fehér) 1000 = 200 „	Lugojană, neagră (Nemes Kadarka) 1000 buc. = 200 cor.
Goarneși, Iordovană (Iárdovány) 1000 buc. = 220 „	Carbenet (Carbenet franc) 1000 buc. = 200 cor.
Galbini (Mézes fehér) 1000 = 200 „	Merlot 1000 „ = 200 „
Fetești (Erd. Leányka) 1000 = 200 „	Soluri de desert (de masă) csemege:
Mestecați (Vegyes borfaj) 1000 buc. = 200 „	Chasselas blanc croquant (alb) 100 buc. = 22 cor.
Rulendi (Ruländer) 1000 = 200 „	Chasselas rouge croquant (roșu) 100 buc. = 22 „
Șmghiră (Som. Furmint) 1000 = 200 „	Muscat Alexander (alb) 100 = 22 „
Ezerjő 1000 buc. = 200 „	Muscat Passatutti (alb) 100 = 24 „
Bacator 1000 „ = 200 „	Muscat Ottonel (alb) 100 = 28 „
Silvan verde (Zöld Szilvány) 1000 buc. = 200 „	Muscat Hamburg (negru) 100 = 30 „
Chasselas Napoleon 1000 b. = 200 „	Kossuth Lajos (alb) 100 = 30 „
Muscat Lunel 1000 buc. = 220 „	Suvevir de mileniu (alb) 100 = 40 „
Muscat Croquant 1000 „ = 240 „	Oriașul de G-nua (Genuai orăș (alb) 1000 buc. = 40 cor.
Silancamena (roșie) 1000 „ = 240 „	Csaba gyöngye (alb) 1 „ = 1 „
	Altoi clasa II-a 1000 „ = 80 „

circa: 800,000 buc. loze **Viță americană (sălbatică):** circa: 800,000 buc. loze

Riparia portalis cl. I-mă dela 6 mm. în sus groasă 45 cm. lungă 1000 buc. = 17 cor.
Riparia portalis cl. I-mă dela 6 cm. în sus groasă 120 cm. lungă (din care se pot face 3 bucăți) (a toi) 1000 buc. = 50 cor.
Riparia portalis cu rădăcină 1000 buc. = 40 cor.
Viță nobilă (europ. ană) dela 6 mm. groasă 45-50 cm. lungă (mai multe soiuri) 1000 buc. dela 8 cor. în sus.

Aceia cari au trebuință de viță sălbatică pentru altuit, sunt rugați ași face comanda cel mult până în 10 Novembre 1908 și totodată a mi face cunoscut cât de lungă să fie tăiată; după 10 Noembrie prețul viței sălbatice se va urca (ridica). La comandă rog, a-se trimite 1/3 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se posta sau stațiunea căii ferate. Pachetarea să se face cu îngrijire socotindu-se speșele proprii. Reclamațiunile se dau în considerare dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire. La comanda mai mari vând și pe schimb pe lângă caventi buni, termenul solviții 1 Octomvre n. 1909.

Sâncel—Szancsal, u. p. Balázsfalva.
(863,8-10.)

Ioan Bărbat,
inv. producător de altoi.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de Băcănia Steua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de mörte, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentant de monumente de marmură care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vênêt, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se eșecută prompt și ieftin, i a u asupra-mi și transporturi de mörți în strălăutate.

La casuri de mörte a se adresa la

E. Tutsek.

59—*

Institut indigen. Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
 din Sibiu

intemeiată la anul 1868

in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
 asigurază in cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,
 edificiu de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

in toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termin
 fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața
 întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: Capital asigurat asupra vieții:
95,816.412 cor. 9,882.454 coroane.

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii 4.484.278.83 c. pt. capitale asig. pe viață 4.028.113.12 c.

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea in Sibiu,
 strada Cisnădiei nr. 5 etajul I. curtea I, și prin agenturile principale
 din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare precum și dela subagenții
 din toate comitatele mai mari.

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări,
 instalații de gaz și telefoane,

BRAȘOV, Pe Tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Brașov pentru
 ori și ce lucrare de instalațiuni, canalisări și
 apaducte, closete, trenajații, pivnițe, cu deose-
 bire pentru lucrări de canalizare, closete (imblă-
 tori), conform planului de canalizare și al sta-
 tutului orașănesc.

In curs de 14 ani de când lucrez in Brașov
 ori și ce lucrare mi s'a încredințat am exe-
 cutat spre mulțumirea celor ce m'au onorat
 cu lucrări in bransa mea.

Primul atelier român de curelărie.

Primul atelier de curelar român
VASILIE MUSCALU
 BRAȘOV, Strada nouă, Nr. 7.

Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur
Atelierul meu de curelărie

provăzut cu tot felul de hamuri de lucș și pentru
 lucru din piele de blanc, precum și tot felul de
 curele de încins, d. e. șerpăre de piele de tot
 felul: negre, galbene, de covor cu ținte, care
 este sub conducerea mea proprie.

Se primesc și reparațiuni de tot felul, d. e.
 eufere, geante de călătorie și pungi.

Totodată mai fac cunoscut, că in depozitul meu
 să află gata: plosei de lemn in orice mărime, îmbrăcate
 in curele fine.

Cu stimă Vasilie Muscalu.

PREȚURI MODERATE.

ANUNCIURI

inserțiuni și recl.

sunt a se adresa subscripșio
 administrațiunii. In cazul ne-
 eșecului unui anunțu nu se
 se adată se face achidământ
 are arsece cu odt publicarea
 se face mai de multe ori.

Admin. Gazetei Trans.

Gazeta Transilva-
 niei" cu numărul a 10 fleri
 se vinde la zarafu Dumitru
 Pop, la tutungeria de pe par-
 cul Rudolf și la Eremias Ne-
 pații.

MARE
vânzare de Crăciun!
Prețuri de ocazie!

Despărțământul pentru Dame:

- Balton scurt de postav, de iarnă K 16.—
- Balton scurt de postav, de iarnă „ 20.—
- Balton cu plus presat „ 25.—
- Balton cu plus de mătase „ 45.—
- Balton cu blană „ 60.—
- Mantale de teatru „ 40.—
- Costume „ 26.—
- Rochi singuratiche „ 10.—
- Baltoane de copii „ 12.—
- Mantale de copii „ 10.—
- Bluse de flanelă „ 4.—
- Bluse de catifea „ 10.—
- Capoate de flanelă „ 12.—
- Boa colier „ 5.—

Despărțământul pt. bărbați:

- Costume de Chevio și Camgarn K 21.—
- Baltoane de iarnă „ 22.—
- Baltoane de iarnă scurte „ 16.—
- Baltoane uister „ 20.—
- Costum fin „ 15.—
- Balton de iarnă fin „ 16.—
- Costum de copii „ 7.—
- Balton de iarnă de copii „ 10.—
- Bunde pentru oraș „ 80.—
- Bunde de voiaj „ 50.—
- Balton scurt blănit „ 26.—
- Pantaloni de bărbați „ 6.—
- Pantaloni de băeți „ 4-50
- Pantaloni de copii „ 3-50

Magazinul de haine J. ASCHER

Brașov, Târgu Inului Nr. 26.

Prețuri fixe.

487,1—10.

Telefon 339.

Fie-care posesor a unei
Trăsuri-motor a lui PUCH!
 economisește mulți bani și mai mult răcaz.

Bicicle motor:

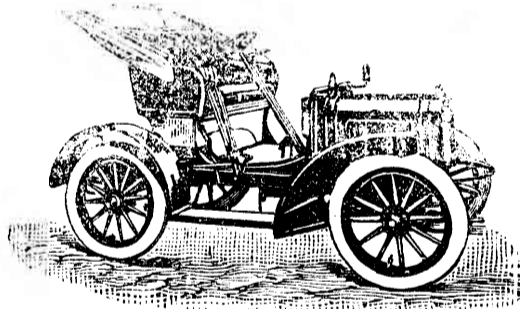
Sigaranță mare:
 HP. (35Kg.) 2 1/2, 2 3/4, 3 1/2, 4, 5 & 6HP.

Automobile:

construcție simplă. Exeeutare solidă:
 8/9, 9/10, 14/16, 20/25 HP.

Benzin. Ulei. Părți constitutive
 Pneumatice.

Reparațiuni de automobile.

Reprezentant: **MICHAEL MOOSER**, Brașov,
 Strada Porții 39.

Cruce seu stea duplă electro-magnetica

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lu Volta.
 Vindecă și înviorază

Nu e mijloc secret.
 pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a
 acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că
 le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne-
 uralgie, impețecarea circulațiunei sângelui, anemie, ameteii, tănturi de ureche, bătăie de ini-
 mă, sgărciuri de inimă, asmă, auțul greu, sgărciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, re-
 ceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udu in pat, influența, insomnie, epilepsia,
 circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicu-
 lui se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din tite păr-
 țile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate
 Acel pacient, care in decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-
 ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atreg atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se
 co-funde cu aparatul „Volta“, de ore-c. „Cruce-Volta“ atât in Germania cât și in Austro-
 Ungaria a fost oficiuș oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e in genere cunoscut
 apreciat și cercetat. Deja înfăinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi
 Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor.

folosibil la morbari, cari nu sunt
 mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de
 constituție forte siaba.

Expediție din centru și local de vëndare pentru țera și streinatate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34,
 colțul strada Kálmán.